

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
สภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙

เสนอต่อ
กรมกิจการเด็กและเยาวชน
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ ทบทวนการดำเนินงานพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน	๘
๒.๑ กรอบการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน	๘
๒.๑.๑ กรอบแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับสากล	๘
๒.๑.๒ กรอบและแนวทางการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนของประเทศไทย	๙
๒.๒ บทเรียนและทิศทางการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน	๑๐
๒.๒.๑ บทเรียนการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา	๑๐
๒.๒.๒ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๑๒
๒.๓ บทวิเคราะห์ SWOT Analysis	๑๗
บทที่ ๓ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน	๒๔
พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙	
๓.๑ หลักคิดการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน	๒๔
๓.๒ วิสัยทัศน์และพันธกิจของสภาเด็กและเยาวชน	๒๖
๓.๓ เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน	๒๖
พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙	
๓.๔ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน	๒๗
พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙	
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนและกลไกสนับสนุน	๒๙
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสานพลังสภาเด็กและเยาวชนกับภาคีเครือข่าย	๓๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลักดันข้อเสนอและพิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย	๓๓
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้างและพัฒนากลไกจัดการตนเองเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล	๓๕
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการความรู้	๓๘
บทที่ ๔ ตัวชี้วัดแผนยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ (๗-๕-๔๐)	๔๐
บทที่ ๕ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ	๖๓

บทที่ ๑

บทนำ

สภาเด็กและเยาวชนได้ถือกำเนิดขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยมีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในระดับอำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร และประเทศ โดยสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบ (ปัจจุบัน คือ กรมกิจการเด็กและเยาวชน)

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้มุ่งมั่นพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนมาโดยตลอดทั้งการพัฒนากลไกที่เลี้ยวระดับจังหวัดร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด การสร้างมาตรฐานสภาเด็กและเยาวชนร่วมกับคณะอนุกรรมการส่งเสริมกิจการสภาเด็กและเยาวชน การพัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน และการพัฒนาเครือข่ายผู้ทำงานด้านเด็กและเยาวชน ฯลฯ

ถึงแม้ว่าสภาเด็กและเยาวชนจะได้รับการส่งเสริมและมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานมาโดยลำดับ อย่างไรก็ตามการส่งเสริมกิจการสภาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนของประเทศไทย มีความตระหนักในเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

การจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๙ แบ่งออกเป็น ๖ ระยะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ ๑ : การรวบรวมและศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการในระยะที่ ๑ เริ่มต้นจากการทบทวนเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในลักษณะที่ขยายวงกว้างในระดับการพัฒนาปัจเจกชน สู่ระดับการพัฒนาหน่วยงาน (ในที่นี้หมายถึงความถึงสภาเด็กและเยาวชน) เริ่มต้นจาก ๑) การพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนรายบุคคล ในฐานะพลเมืองชาติและพลเมืองโลกในอนาคต ๒) เจตนารมณ์เบื้องต้นในการกำเนิดขึ้น

ของสภาเด็กและเยาวชนที่นำไปสู่ ก) กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสภาเด็กและเยาวชน รวมถึง วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ๔) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ต่อการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของ สภาเด็กและเยาวชน และประมวลเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการสืบค้น และดำเนินการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความข้อมูล เพื่อนำไปสู่ ก) ส่วนประกอบของแผนยุทธศาสตร์ ข) คำถามกึ่ง โครงสร้างในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมถึง คำถามกึ่งโครงสร้าง ในการเก็บข้อมูลผ่านการสนทนากลุ่มไประยะถัดไป ทั้งนี้ข้อมูลต่าง ๆ ต้องเป็นไปเพื่อความสอดคล้อง ตามนโยบายของรัฐด้านต่าง ๆ ด้วย เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ นโยบายรัฐเรื่อง Thailand ๔.๐ ทักษะแห่งอนาคตใหม่ของการศึกษาเพื่อศตวรรษ ที่ ๒๑ รวมถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ ได้ระบุถึงหลักการเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อาจจะมีผลกระทบในทางลบ ต่อเด็กและเยาวชน ตาม (๑)(๒)(๓)(๔)(๕) ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายในการส่งเสริมสุขภาพของเด็กและเยาวชน อันประกอบด้วย ภาวะของเด็กและเยาวชนที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางกาย จิต สติปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกัน อย่างเป็นองค์รวม เป็นต้น

ระยะที่ ๒ : การรวบรวมและศึกษาข้อมูลผ่านความรู้และประสบการณ์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วน เสียต่อสภาเด็กและเยาวชน

การดำเนินการในระยะที่ ๒ เริ่มต้นต่อเนื่องจากผลการศึกษาจากระยะที่ ๑ ซึ่งได้คำถาม กึ่งโครงสร้างที่มีรูปแบบของประเด็นที่คมชัด และมีความยืดหยุ่นต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ยังคงไว้ซึ่ง วัตถุประสงค์การดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ ๒ เป็นไปเพื่อสืบค้นข้อมูล ผ่านความรู้และประสบการณ์จริงของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ก) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผู้นำเด็กและเยาวชน การเก็บข้อมูลในขั้นนี้ จะทำให้ได้เห็นเบื้องหลังของการกำเนิดขึ้นของสภาเด็กและเยาวชน รวมถึงแนวทางการค้นหาและพัฒนาเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ในฐานะ “ตัวจริง” ที่มีความต้องการหรือมีประสบการณ์ขับเคลื่อนการทำงานตาม ประเด็นต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของตน และนำไปสู่การพัฒนาเด็กและเยาวชนเหล่านั้นให้เข้าสู่ ระบบการเมืองสภาเด็กและเยาวชนที่ถูกต้องและเป็นไปตามระบบประชาธิปไตยสากล ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาผู้นำเด็กและเยาวชนแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ๑) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพผู้นำ เด็กและเยาวชน ๒) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาองค์กรเด็กและเยาวชน ๓) ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์และสังคม สงเคราะห์ศาสตร์

ข) การสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสภาเด็กและเยาวชน การเก็บข้อมูลในขั้นนี้จะทำให้ คณะทำงานในโครงการ ฯ ได้ศึกษาและทำความเข้าใจถึง แรงจูงใจในการเข้าร่วม เหตุผลในการดำรงอยู่

และรูปแบบการขับเคลื่อนงานของสภาเด็กและเยาวชนอย่างเป็นทางการ อีกทั้งยังได้มองเห็นภาพฝัน และภาพหวังในอนาคตที่กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการต่อสภาเด็กและเยาวชนภายใน ๑๐ ปีนับจากนี้ โดยในเวทีการสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็นทั้งหมด ๒ เวที โดยมีรายละเอียดผู้เข้าร่วมเวทีการสนทนากลุ่ม ดังนี้ ๑) เวทีแรก ประกอบด้วย สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ๒) ตัวแทนเด็กและเยาวชนทั่วไป หรือกลุ่มเด็กและเยาวชนอิสระที่ขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นต่าง ๆ ๓) นักวิชาการด้านการพัฒนาเด็ก และเยาวชน ๔) เวทีที่สอง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน ผู้ทำงานด้านเด็กและเยาวชน เชิงประเด็นต่าง ๆ

ระยะที่ ๓ : เวทีจัดทำและประกอบสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙

การดำเนินการในระยะที่ ๓ เป็นการดำเนินการที่เป็นรูปแบบของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความผลข้อมูลที่ได้จากระยะที่ ๑ และ ๒ เพื่อการประกอบสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙ ผ่านเวทีโดยมีผู้จัดทำเป็นหลัก และตัวแทน จากกลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการจากทั้งระยะที่ ๑ และ ๒ โดยผลการดำเนินงานจากระยะที่ ๓ นี้จะนำไปสู่ การส่งมอบงานแก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อการขับเคลื่อนในระยะถัดไป

ระยะที่ ๔ : เวทีวิพากษ์ยุทธศาสตร์ฯ ต่อสาธารณชน

การดำเนินการในระยะที่ ๔ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้จัดทำนำเสนอผลที่ได้จากระยะที่ ๓ กล่าวคือ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙ และเปิดเวที วิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้แทนเด็กและเยาวชน ที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นผู้คัดเลือกและจัดสรร เพื่อการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงโครงสร้างรวมถึง รายละเอียดต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ฯ ให้มีความเหมาะสมและมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลและยั่งยืนของสภาเด็ก และเยาวชนต่อไป

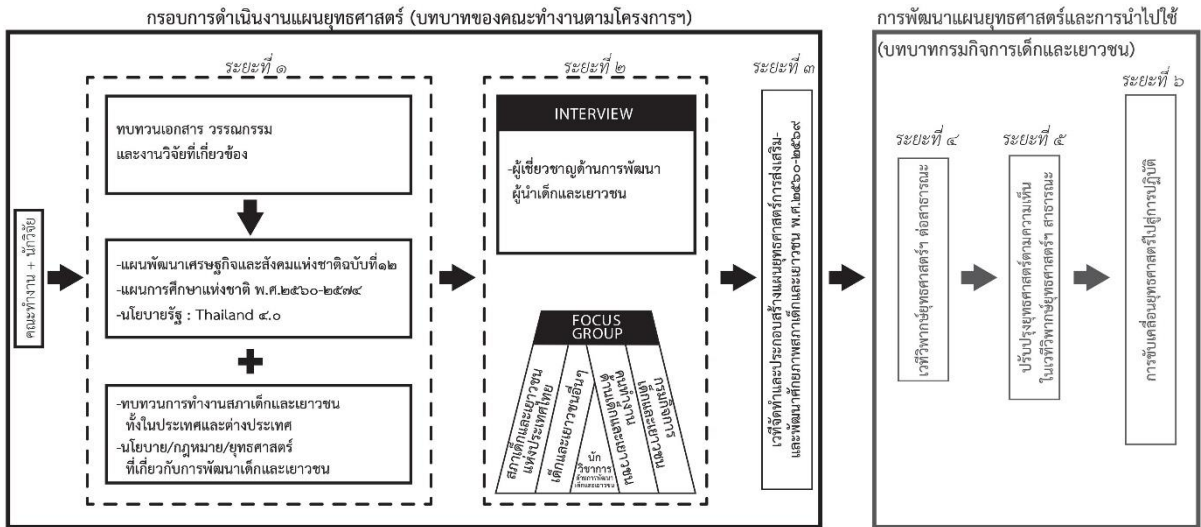
ระยะที่ ๕ : การปรับปรุงยุทธศาสตร์ตามความเห็นในเวทีวิพากษ์ยุทธศาสตร์ สาธารณะ

ภายหลังเวทีวิพากษ์ ฯ กรมกิจการเด็กและเยาวชนรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เข้าร่วมประชุมพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขเพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ระยะที่ ๖ : การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

เมื่อได้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙ ฉบับสมบูรณ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชนในฐานะเจ้าภาพการจัดทำจะได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงานในโครงการฯ ทั้ง ๖ ระยะสามารถอธิบายอย่างมีลำดับขั้นตอนตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. **สภาเด็กและเยาวชน** หมายถึง พื้นที่ (platform) ที่สังคมเปิดกว้างให้เด็กและเยาวชนก้าวเข้ามา มีส่วนในการพัฒนาสังคม โดยในฝั่งวิชาการด้านตะวันตกได้ให้คำจำกัดความของพื้นที่ (Space) ในการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนหรือคนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมในด้านใดด้านหนึ่ง ว่าเป็น “พื้นที่แห่งการมีส่วนร่วม” หรือ “Participatory space” มีทั้งแบบเป็นโครงสร้างชัดเจน เช่น สภาเด็กและเยาวชน และ ลักษณะของสภาเด็กและเยาวชนแบบไม่มีโครงสร้างชัดเจน เช่น ลานกิจกรรม หรือเวทีแลกเปลี่ยนความคิด เป็นต้น

๑.๑ **สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย** หมายถึง สภาเด็กและเยาวชนระดับประเทศ ประกอบด้วย ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดทุกจังหวัด ประธานสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนเด็กและเยาวชน โดยผู้แทนเด็กและเยาวชนมาจากการคัดเลือกกันเองจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยคำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน ๓๘ คน คณะบริหารประกอบด้วยประธาน ๑ คน และผู้บริหารไม่เกิน ๒๕ คน มีอำนาจหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเพื่อดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้ความเห็นในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และงบประมาณของหน่วยงานของรัฐเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อาจมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนหรือองค์กร

ชุมชน จัดทำประมวลจริยธรรมของสภาเด็กและเยาวชน ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่

๑.๒ สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร หมายถึง สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ประธานสภาเด็กและเยาวชนเขตจากทุกเขตในกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ระดับละ ๑๑ คน ผู้แทนเด็กและเยาวชน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากกลุ่มเด็กและ เยาวชนที่ได้ลงทะเบียนตามระเบียบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด โดยคำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวน ๑๒ คน ซึ่งต้องมาจากแต่ละกลุ่มอย่างน้อย กลุ่มละ ๑ คน การคัดเลือกสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครให้คำนึงถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ประธานสภา ๑ คน และผู้บริหารอีกไม่เกิน ๒๐ คน ซึ่งคัดเลือกกันเองจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ให้มีหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภาเด็กและเยาวชน เป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้และเผยแพร่ด้านวิชาการ การศึกษา กีฬา และวัฒนธรรม เสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ประสานงาน และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่

๑.๓ สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด หมายถึง สมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ประกอบด้วยประธานสภาเด็กและเยาวชนอำเภอทุกอำเภอและผู้แทนจากคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนอำเภอแต่ละอำเภอ อำเภอละ ๔ คน โดยคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ประกอบด้วย ประธานสภา ๑ คน และผู้บริหารอีกไม่เกิน ๒๐ คน ซึ่งคัดเลือกกันเองจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดโดยคำนึงถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีหน้าที่ในการบริหารงานทั่วไปของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด และดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัด ประสานงานระหว่างสภาเด็กและเยาวชนอำเภอและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนในเขตจังหวัด เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเผยแพร่ด้านวิชาการ การศึกษา กีฬา และวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ และสถานศึกษาในเขตจังหวัดให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่

๑.๔ สภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ หมายถึง สมาชิกประกอบด้วยคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนตำบลและคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอนั้น

สภาเด็กและเยาวชนเขตในกรุงเทพมหานคร สมาชิกประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครแต่ละเขตนั้น

คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนอำเภอและคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนเขต ประกอบด้วยประธานสภา ๑ คน และผู้บริหารอีกไม่เกิน ๒๐ คน ซึ่งคัดเลือกกันเองจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนอำเภอหรือสมาชิกเด็กและเยาวชนเขต โดยคำนึงถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภาเด็กและเยาวชน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเผยแพร่ด้านวิชาการ การศึกษา กีฬา และวัฒนธรรม เสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ประสานงานและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่

๑.๕ สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาล หมายถึง สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาลทั่วประเทศ คณะบริหารประกอบไปด้วย ประธานสภา ๑ คน และผู้บริหารอีกไม่เกิน ๒๐ คน ซึ่งคัดเลือกกันเองจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาล โดยคำนึงถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส มีหน้าที่ในการบริหารงานทั่วไปของสภาเด็กและเยาวชนและปรึกษาหรือร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพ กีฬา อาชีพและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และเสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน

๒. ความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง หลักการที่ประชากรทุกคนบนโลกควรยึดถือที่จะทำให้เกิดความสงบสุขและยั่งยืนของโลก โดยการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรมต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

๓. ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานที่ดีเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข รู้รักสามัคคี โดยยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม มีความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ ทุกคนมีความเท่าเทียมเสมอภาค มีสิทธิในการมีส่วนร่วม ดำเนินงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน

๔. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถกแถลง หมายถึง หลักประชาธิปไตยที่ใช้การตัดสินใจร่วมกันด้วยการปรึกษาหารือและตัดสินใจด้วยเหตุและผล ใช้การหาฉันทามติที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องร่วมกัน และไม่อาศัยการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก โดยไม่คำนึงถึงความคิดเห็นและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเสียงส่วนน้อย

๕. กลไกการตรวจสอบถ่วงดุล หมายถึง กลไกที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร มีหน้าที่ในการพิจารณากลับกรองการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

๖. องค์กรจัดการตนเอง หมายถึง องค์กรที่มีศักยภาพในการกำหนดทิศทาง บริหารจัดการ และดำเนินงานด้วยตนเองมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๗. พื้นที่กลาง หมายถึง พื้นที่ทางสังคม เช่น เวทีการประชุม เวทีปรึกษาหารือ และพื้นที่เสมือนในสื่อสังคมออนไลน์ผ่านช่องทาง ไลน์ เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ เว็บบอร์ด อินทราเน็ต ฯลฯ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิบัติการ จัดกิจกรรม หรือดำเนินโครงการร่วมกัน อย่างเท่าเทียม และยึดหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถกเถียง

๘. ช่องทางการแสดงความคิดเห็นสองทาง หมายถึง ช่องทางการสื่อสารที่ผู้รับและส่งสารสามารถโต้ตอบส่งสารไปกลับระหว่างกันได้ในช่องทางเดียวกัน

๙. บทบาทเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย หมายถึง ความคิดเห็นและข้อเสนอในเชิงนโยบายที่ประกอบด้วยข้อมูลและงานวิชาการได้รับการวิเคราะห์และพิจารณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และถูกใช้เพื่อประกอบในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑๐. พิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย หมายถึง การเรียกร้อง ปกป้อง เพื่อให้ประโยชน์และสิทธิที่พึงได้ ได้รับการคุ้มครอง อันเนื่องมาจากการกำหนดหรือการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายของรัฐ

๑๑. เอกสารสรุปนโยบาย (Policy brief) หมายถึง เอกสารสรุปสาระสำคัญของข้อเสนอเชิงนโยบายที่ใช้เพื่อทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อาทิ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และบุคคลทั่วไป ซึ่งรูปแบบจะแตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมายที่จะสื่อสาร

๑๒. soft skills หมายถึง ทักษะของบุคคลที่สะท้อนความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Quotient) เช่น ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การจูงใจ การจัดการอารมณ์ของตนเอง การเจรจาต่อรอง การคิดเชิงกลยุทธ์ การสร้างทีมงาน ฯลฯ

๑๓. เด็กนำผู้ใหญ่หนุน หมายถึง เด็กเยาวชนสามารถคิดสร้างสรรค์และดำเนินงานด้วยตนเอง โดยผู้ใหญ่ทำหน้าที่สนับสนุน ให้คำแนะนำ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินงานนั้นได้ประสบความสำเร็จ

๑๔. สำนักพลเมืองสร้างสรรค์ หมายถึง การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคม

๑๕. การสานพลัง หมายถึง การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนหรือดำเนินงานให้ภารกิจประสบความสำเร็จ

๑๖. สมรรถนะส่วนบุคคล หมายถึง ความรู้และทักษะของบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

๑๗. ศักยภาพองค์กร หมายถึง ความสามารถของกลุ่มหรือองค์กรในการบริหารจัดการให้ภารกิจขององค์กรประสบความสำเร็จ

๑๘. กลไกพีเลียง หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนให้ทำหน้าที่เป็นพีเลียงให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน

บทที่ ๒

ทบทวนการดำเนินงานพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

๒.๑ กรอบการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

๒.๑.๑ กรอบแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับสากล

พัฒนาการของการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ในมิติระหว่างประเทศได้ถือกำเนิดขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยการขับเคลื่อนของสหประชาชาติ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ประสบปัญหาร้ายแรงด้านต่าง ๆ

ปัจจุบันที่สถานการณ์ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้กรอบการทำงานในการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีมิติที่กว้างขึ้น ครอบคลุมหลายภารกิจ ซึ่งสหประชาชาติได้ผลักดันให้เกิดกฎหมายระหว่างประเทศและความร่วมมือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ดังนี้

- ๑) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ระบุถึงสิทธิและอิสรภาพทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา และศาสนา ฯลฯ
- ๒) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ระบุถึงสิทธิ ๔ ด้าน ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง และสิทธิในการมีส่วนร่วม ซึ่งยูนิเซฟได้สร้างความร่วมมือกับรัฐบาลไทยในการทำงานหลายด้าน ได้แก่ งานด้านการคุ้มครองเด็ก งานด้านการศึกษา งานด้านการศึกษาและैयाวยาประเด็นของ เอชไอวี/เอดส์ งานด้านการวิเคราะห์นโยบายสังคม และงานด้านสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในสังคม
- ๓) แผนยุทธศาสตร์ยูเนสโกว่าด้วยเยาวชน (UNESCO Strategy on Youth) ระบุว่า จะสร้างโครงสร้างในการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรผู้สนับสนุนเยาวชน และจะสร้างความเชื่อมั่นว่าเยาวชนจะเป็นส่วนสำคัญ และจะเป็นผู้นำในการพัฒนาและสร้างสันติภาพ โดยมีหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑. นโยบายและการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของเยาวชน ๒. ความสามารถในการพัฒนาเพื่อการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ๓. การขับเคลื่อนด้านสิทธิพลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และนวัตกรรมทางสังคม
- ๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) โดยสหประชาชาติ ระบุถึงการเสริมสร้างมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ยั่งยืน

ประกอบด้วยเป้าหมาย ๑๗ ข้อ และทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน รวมถึงเยาวชนต้องสร้างความร่วมมือเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามประเทศไทยและนานาชาติได้ลงนามเห็นชอบร่วมกัน

๒.๑.๒ กรอบและแนวทางการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยมีกรอบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนประกอบด้วย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๘ วรรค ๒ ระบุมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด
- ๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๖ (๘)(๙)(๑๐) ระบุให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งพัฒนาตนเอง ให้ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม ให้อุปการะช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ มาตรา ๖ (๑๑) เปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน โดยระบุใน มาตรา ๒๒ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวในแต่ละจังหวัด จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณี มาตรา ๒๔ ให้มีสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ และสภาเด็กและเยาวชนเขตในกรุงเทพมหานคร มาตรา ๒๖ ให้มีสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด มาตรา ๒๗ ให้มีสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร มาตรา ๓๑ ให้มีสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย
- ๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้ระบุหลักการ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของแผนฯ และกำหนดให้การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เป็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งหวังให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม มี

ทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ ๒๑ ให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีที่สุดตลอดช่วงชีวิต และเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคนและประเทศ

- ๔) แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพกาย ใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่ดี มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งมีความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ ที่สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

๒.๒ บทเรียนและทิศทางการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

๒.๒.๑ บทเรียนการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนระดับต่าง ๆ ทำให้พบบทเรียนและประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงในการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนในอนาคตประกอบด้วย

- ๑) องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสภาเด็กและเยาวชน (สมพงษ์ จิตระดับ และคณะ, ๒๕๕๓) ^๑ประกอบด้วย ๑) *วิสัยทัศน์ของผู้นำ* อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้นำท้องถิ่น ที่เห็นคุณค่าและส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ๒) *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ถือเป็นกลุ่มผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือ และสร้างแผนปฏิบัติการในการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ๓) *สภาเด็กและเยาวชน* ต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ มีความคิดนอกกรอบ กล้าที่จะตัดสินใจ สามารถประสานงานระหว่างหน่วยงาน/องค์กร มีความยืดหยุ่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ๔) *ที่ปรึกษา* ประกอบด้วย ข้าราชการที่เข้าใจและไว้วางใจเด็ก ผู้นำด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น รุ่นพี่ในสภาเด็กและเยาวชนรุ่นก่อน นักวิชาการที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน เป็นต้น เป็นผู้ที่จะช่วยคิด ช่วยควบคุม ให้การทำงานของสภาเด็กและเยาวชนดำเนินการไปถูกทิศทาง ประสบความสำเร็จ ราบรื่น ๕) *ทีมงานที่ช่วยเหลือดำเนินการ*

^๑ สมพงษ์ จิตระดับ และคณะ. (๒๕๕๓). *โครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบสภาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ทั้งกลุ่มที่มีความสนใจเหมือนกัน กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีจิตอาสา และเพื่อน ทั้งในระบบและนอกระบบที่ช่วยกันดำเนินงานทุกอย่างที่ช่วยกันคิด วางแผนงาน ลงมือ ปฏิบัติจนบรรลุผลสำเร็จ

- ๒) **คุณลักษณะและสมรรถนะที่สำคัญของที่ปรึกษาสภาเด็กและเยาวชนที่สำคัญ** (สมพงษ์ จิตระดับ, ๒๕๕๖)^๒ คือ การประสานงานและการมีเครือข่ายที่ดี การบริหารจัดการโครงการและการเงิน เป็นที่ปรึกษาในเชิงสร้างสรรค์ สามารถบริหารและจัดสรรเวลาได้ นอกจากนี้ยังสามารถเข้าใจถึงความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงมีความรู้ในด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการชุดความรู้ซึ่งเป็นผลการศึกษาวิจัยการประเมินผลการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนของ ชานนท์ โกมลมาลย์และคณะ (๒๕๕๘)^๓ พบว่า ชุดความรู้แบ่งออก ดังนี้ ๑) มีความรู้ในด้านสถานการณ์โลกและประเทศ ๒) มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการ และวางแผน ๓) มีความรู้เรื่องนโยบายและการขับเคลื่อน ๔) มีความรู้ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ ๕) มีทักษะด้านการสื่อสาร ๖) มีความรู้ด้านการทำงานกับชุมชน ๗) มีความรู้ด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม ๘) มีความรู้เรื่องทักษะการคิดขั้นสูง ๙) มีความรู้เรื่องทักษะทางสังคม ๑๐) มีความรู้เรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๑๑) มีความรู้เรื่องการประชุมสัมพันธ ๑๒) มีความรู้เรื่องของบทบาทสภาเด็กและเยาวชน ๑๓) ความรู้เรื่องความเป็นพลเมือง ๑๔) มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ ความขัดแย้ง และสุดท้ายคือ ๑๕) มีความรู้ด้านทักษะการนำนันทนาการและกิจกรรม
- ๓) **กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลตามแนวคิดการมีส่วนร่วม** (เกวลิน นิรัชนิดากุล, ๒๕๕๖)^๔ ควรมีเนื้อหาครอบคลุม ดังต่อไปนี้ บทบาทหน้าที่สมาชิก ภาวะผู้นำ การสื่อสาร คุณธรรม จริยธรรม มารยาทในที่ประชุม การศึกษาชุมชน แผนที่ชุมชน การจัดการความรู้ การเขียนโครงการ การติดต่อประสานงานและการประชุมสัมพันธ

^๒ สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน. (๒๕๕๖). *โครงการการพัฒนาสมรรถนะระบบที่ปรึกษาให้สภาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

^๓ ชานนท์ โกมลมาลย์, ณิชยา กำแพงแก้ว และโชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง. (๒๕๕๘). *ประเมินผลการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

^๔ เกวลิน นิรัชนิดากุล. (๒๕๕๖). *การนำเสนอกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์, ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต.

- ๔) ระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนมีผลต่อการดำเนินงาน (สุนิสา ไชยกุล, ๒๕๕๓) ^๕ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพเพื่อให้ได้คณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์สภาเด็กและเยาวชนให้มีความชัดเจนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- ๕) ปัญหาของสภาเด็กและเยาวชน พบว่า
- ๕.๑ กลุ่มเด็กไม่ฟังเสียงกลุ่มเด็กด้วยกันและยังขาดความไว้วางใจกัน และยังขาดแรงสนับสนุนจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น (สมพงษ์ จิตระดับ, ๒๕๕๕) ^๖
- ๕.๒ สภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะสามารถขับเคลื่อนเองได้ (อังพร วาภพ, ๒๕๕๕) ^๗ จึงควรมีการเปิดเวทีสื่อสารสาธารณะประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเด็กและเยาวชนในจังหวัดเป็นระยะ ๆ
- ๕.๓ คณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมและความเข้าใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ขาดทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรม เช่น การเป็นวิทยากร การเขียนแผนโครงการ ฯลฯ (อังพร วาภพ, ๒๕๕๕)
- ๕.๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในพื้นที่และไม่สามารถปฏิบัติตามได้ทั้งหมด (อังพร วาภพ, ๒๕๕๕)

๒.๒.๒ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ ได้กำหนดให้มีขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้น มีทิศทาง มีวิสัยทัศน์ เนื้อหาที่ครอบคลุมทุกมิติ สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไป

^๕ สุนิสา ไชยกุล. (๒๕๕๓). *แนวทางการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนกรณีศึกษาสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดสระบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม.

^๖ สมพงษ์ จิตระดับ. (๒๕๕๕). *คู่มือสร้างความเป็นพลเมืองดีในสภาเด็กและเยาวชนระดับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

^๗ อังพร วาภพ. (๒๕๕๕). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.

ได้ในการนำไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้คณะทำงานจึงได้กำหนดให้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ นำมาประกอบในการพัฒนายุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

๑. คุณณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต	ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์
วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า
๒. รศ.ดร.โกวิททย์ พวงงาม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชนและการสังคมสงเคราะห์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. คุณศรีศักดิ์ ไทยอารี	ผู้เชี่ยวชาญด้านองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน
สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนในพระบรมราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๔. ดร.ลินดา เยห์	ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
คณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕. คุณเกื้อ แก้วเกต	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ศูนย์พัฒนาเยาวชน YPDC
๖. คุณเทพวัลย์ ภรณวลัย	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อทิศทางการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑) ระบบตรวจสอบถ่วงดุล

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่นานาประเทศได้ยึดถือเป็นกระแสหลักในการปกครองมากกว่าร้อยปี ได้ถูกพิสูจน์แล้วว่าระบบการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance system) จะช่วยให้การปกครองเกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ สภาในรูปแบบและระดับต่าง ๆ ก็มีการกำหนดระบบตรวจสอบถ่วงดุลทั้งสิ้น อาทิ การมีสภาล่างและสภาสูง การมีฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน การมีกลไกตรวจสอบที่เป็นอิสระ ด้วยเหตุนี้ สภาเด็กและเยาวชนควรนำหลักคิดการตรวจสอบถ่วงดุลมาใช้โดยแบ่งโครงสร้างภายในเป็นฝ่ายบริหาร และฝ่ายตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนากลไกตรวจสอบถ่วงดุล ควรคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติของเด็กและเยาวชน ไม่ลอกเลียนหรือจำลองกลไกตรวจสอบของการเมืองระดับชาติหรือการเมืองท้องถิ่นมาทั้งหมด

๒) ที่มาของผู้แทนในสภาเด็กและเยาวชน

ที่มาของสภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับต้องมีความเป็นธรรม โปร่งใส มีกระบวนการคัดเลือก หรือ การกระบวนการเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนของเด็กและเยาวชนที่แท้จริงและครอบคลุมทุกกลุ่ม

กระบวนการเลือกตั้งสภาเด็กและเยาวชนต้องเป็นการตัดสินใจของเด็กเยาวชน ไม่ใช่การตัดสินใจหรือส่งต่อจากผู้ใหญ่ (Recruit, not refer) กล่าวคือ ต้องปราศจากการแทรกแซงของผู้ใหญ่ กลุ่มการเมือง หรือการเมืองท้องถิ่น ขณะเดียวกัน ก็มีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมวิถีคิดการเป็นผู้แทนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่แทนเด็กและเยาวชนด้วยจิตอาสา ไม่ใช่การเป็นผู้แทนเพื่อยศหรือตำแหน่ง

๓) หน้าที่และประโยชน์ต่อสังคม

สภาเด็กและเยาวชนต้องเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้หลักการประชาธิปไตย เป็นบ่มเพาะความเป็นผู้นำ และสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพให้เด็กและเยาวชนรู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม รู้จักการทำงานเพื่อผู้อื่น ทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ใช่การทำงานเพื่อตนเอง หรือเพื่อความมีหน้ามีตาของครอบครัว

สภา ฯ ควรมีบทบาทหลักในการพิทักษ์สิทธิของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย สภาเด็กและเยาวชนต้องมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ สภา ฯ ยังต้องตอบโจทย์ความคาดหวังของสังคมและชุมชนท้องถิ่นให้ได้ ดังนั้น สภาเด็กและเยาวชนจำเป็นต้อง ๑) กำหนดโครงสร้าง (Structure) และองค์ประกอบของสภาฯ ในแต่ละระดับให้ชัดเจน และชี้ให้เห็นว่าสภาฯ แต่ละระดับมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร ๒) กำหนดบทบาทภารกิจ (Function) ของสภาฯ แต่ละระดับให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และสุดท้าย ๓) จัดกิจกรรม (Activity) ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของเด็กเยาวชนและสังคมได้

การดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องตอบสนองสังคมได้ว่า การมีสภาฯ สามารถสร้างผลกระทบใดต่อสังคมได้บ้าง (Impact) ไม่ใช่มีเพียงการทำกิจกรรม มีการทำงาน มีการบริหารงบประมาณ เพื่อให้มีผลผลิต แต่ขาดผลลัพธ์ หรือ ผลกระทบ ซึ่งปรากฏการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้ เคยเป็นที่มาของการยุบองค์รภาคประชาชนแห่งหนึ่งที่อยู่ในรูปแบบสภามาแล้วครั้งหนึ่ง

๔) สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

การพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน จะดำเนินการโดยสภาเด็กและเยาวชน หรือโดยกรมกิจการเด็กและเยาวชนเพียงลำพังไม่ได้ เนื่องจากมิติการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่ควบคุมไม่ได้อีกจำนวนมาก การพัฒนาสภา ฯ ต้องการการหนุนเสริมจากองค์ประกอบภายนอกมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จำเป็นต้องสานพลังความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย หรือเป็นกลไกความร่วมมือระหว่างกัน กลไกดังกล่าว อาจประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเศรษฐกิจ สื่อ และสภาเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องมีการแบ่งบทบาทที่ชัดเจน และทำงานร่วมกันในแนวราบ

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบทบาทการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

แนวโน้มการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนในอนาคต คือ การกระจายสภาเด็กและเยาวชนให้มีครบทุกตำบล โดยกรมกิจการเด็กจะดำเนินการจัดสรรงบประมาณผ่านไปยังสภาเด็กและเยาวชนโดยตรง อย่างไรก็ตามด้วยสภาเด็กและเยาวชนยึดพื้นที่เป็นฐานในการทำงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรมีบทบาทต่อการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน การออกข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถตั้งงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน รวมไปถึงการกำหนดให้สภาเด็กและเยาวชนเข้าไปอยู่ในโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สภาฯ มีพื้นที่หรือได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมเชิงนโยบายเมื่อต้องดำเนินการสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับเด็กเยาวชนในพื้นที่ เป็นต้น

ทั้งนี้ ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดประสบการณ์ในการสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชนควรจัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖) ระบบฐานข้อมูล กับการกระจายโอกาสการเข้าถึงสภาเด็กและเยาวชน

ด้วยทิศทางของการขยายสภาเด็กและเยาวชนลงสู่ระดับตำบล นับเป็นโอกาสที่จะส่งเสริมและกระจายโอกาสให้แก่เด็กเยาวชนในพื้นที่ตำบลมากขึ้น แต่หากการขยายงานของสภาฯ ลงในระดับตำบล ยังคงใช้วิธีการเดิม ปัญหาการฝากเด็ก ฝากบุตรหลานของผู้มีบารมี นักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งการจัดตั้งเพื่อให้มีครบตามตัวชี้วัดหรือตามคำสั่งของหน่วยงานต้นสังกัด ฯลฯ ก็จะไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาให้หมดไป

การพัฒนาระบบและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเยาวชน จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มในพื้นที่ทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษา นอกกระบบการศึกษา มีตัวตนชัดเจน คนทำงานสามารถเข้าถึงเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ทำให้สามารถคัดเลือก หรือจัดเลือกตั้งให้ได้ผู้แทนเด็กและเยาวชนที่แท้จริง มานั่งสภาเด็กและเยาวชน

๗) แนวคิดเด็กนำผู้ใหญ่หนุน กับ กลไกพี่เลี้ยง

เด็กนำผู้ใหญ่หนุน ถือเป็นแนวคิดหลักนับตั้งแต่มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน ทว่าในความเป็นจริงที่ผ่านมา พบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนเด็กเยาวชนจำนวนหนึ่งกลับมีบทบาทที่ตรงกันข้าม คือ ทำหน้าที่ชี้นามากกว่าสนับสนุน อีกทั้งปฏิบัติเสมือนว่าสภาเด็กและเยาวชนเป็นเพียงกลไกในการสนับสนุนให้งานของผู้ใหญ่ให้ประสบความสำเร็จ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยส่วนใหญ่ จึงมาจากนโยบายแบบบนลงล่าง คือ ผู้ใหญ่ผลิตโครงการมาให้สภาเด็กและเยาวชนดำเนินการ ด้วยเหตุนี้ในการ

เป็นที่เล็ง ภารกิจของเด็กและเยาวชนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ โดยให้การเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ แก่สภาเด็กและเยาวชนให้มากขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่า มุมมองของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญสภาเด็กและเยาวชน เห็นได้จากกระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้ง ๘ กระทรวง ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนมีพื้นที่ หรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ

๘) การพัฒนาศักยภาพแกนนำเด็กเยาวชน

ที่ผ่านมาการพัฒนาศักยภาพเยาวชนที่ดำเนินการโดยองค์กรต่าง ๆ มักจะมุ่งเน้นไปในประเด็นของผู้จัด หรือผู้สนับสนุนโครงการซึ่งเป็นประเด็นเฉพาะ อาทิ ประเด็น ด้านเอชไอวี ด้านยาเสพติด ด้านสื่อ ฯลฯ แต่ขาดการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในเชิงวิวิธีคิด รวมถึงขาดการพัฒนาศักยภาพให้เด็กเยาวชนสามารถทำงานเป็น บริหารจัดการกิจกรรมหรือโครงการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งนับเป็นจุดอ่อนในการพัฒนาศักยภาพที่ผ่านมา

แกนนำสภาเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเรื่องวิวิธีคิด และ Soft Skills ซึ่งนับเป็นความสามารถในเชิงนวัตกรรม (Innovation Competency) ผ่านการเรียนรู้และการปฏิบัติ ไม่ใช่การสอนแบบนักเรียนหรือนักศึกษาที่ใช้การบรรยายในชั้นเรียน

Soft Skills ที่จำเป็นได้แก่ การคิดเชิงวิเคราะห์ การมีวิจรรย์ญาณ การเปิดใจรับฟัง การยอมรับความเป็นคนที่แตกต่างหลากหลาย ภาวะความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้การฝึกฝน Soft Skills มุ่งหวังผลลัพธ์สุดท้าย คือ ให้เด็กเยาวชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีจิตสำนึกพลเมือง มีความเคารพต่อผู้อื่นและสังคม เข้าใจและตระหนักว่าสิ่งที่ตนทำจะส่งผลเกี่ยวข้องเป็นลำดับต่อผู้อื่นอย่างไรบ้าง

๙) แรงจูงใจ ต่อการเป็นสภาเด็กเยาวชน

การทำงานสภาเด็กและเยาวชนถือเป็นการทำงานแบบจิตอาสา เนื่องจากไม่มีค่าตอบแทน อีกทั้งแกนนำหรือผู้แทนเยาวชนในสภาฯ จำเป็นต้องเสียสละเวลา ใช้ความรู้ความสามารถเพื่อทำกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอย่างมาก

คำถามสำคัญ คือ อะไรคือแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเข้ามาทำหน้าที่ ประโยชน์ที่พวกเขาได้รับคืออะไร นอกเหนือจากตำแหน่ง ความนับหน้าถือตา และชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล หากทุกฝ่ายสามารถตอบคำถาม หรือ สร้างระบบรองรับได้แล้ว ก็จะช่วยให้มีเด็กและเยาวชนเข้ามาสู่สภาเด็กและเยาวชนมากขึ้น ทั้งนี้แรงจูงใจไม่ใช่เพียงเกิดขึ้นขณะดำรงตำแหน่งแต่อาจชี้ให้เห็นว่าหลังจากหมดวาระสภาฯ แล้ว จะมีระบบหรือกลไกอะไรรองรับ เด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะสามารถได้ทำอะไรต่อ เพราะไม่เช่นนั้นการพัฒนาเยาวชนที่ผ่านมาอาจจะทำตกอยู่ในสถานะที่เรียกว่าเสียของ

๑๐) สภาเด็กและเยาวชน คือ พื้นที่ฝึกฝนวิถีคิดและทักษะ

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเนื้อหาที่ระบุให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล ซึ่งการขยายสภาเด็กและเยาวชนสู่ระดับตำบลจะเป็นสนามฝึก (Training Ground) ให้สภาเด็กและเยาวชนได้ฝึกฝนทักษะการบริหารจัดการ การคิดวิเคราะห์ การจัดการปัญหาการทำงานเป็นทีมในระดับพื้นที่ และจะเป็นพื้นฐานการทำงาน และขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เช่น สามารถประสานนโยบายระดับชาติได้ ทั้งนี้ นายอำเภอจะเป็นที่ปรึกษาโดยตำแหน่ง อย่างไรก็ตามควรเปิดโอกาสให้สภาเด็กและเยาวชนเสนอต่อชื่อบุคคลเพื่อเป็นพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นภาคีรัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคมก็ได้

๑๑) ความคาดหวังต่อแผนยุทธศาสตร์

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ไม่ควรยึดติดกับปัญหาเดิมมากจนเกินไป ต้องเน้นการมองไปข้างหน้า แล้ววิเคราะห์ศักยภาพที่มีอยู่ว่าจะส่งเสริมให้แผนสามารถขับเคลื่อนไปได้จริงอย่างไร นอกจากนี้ ตัวชี้วัดของแผนยุทธศาสตร์ควรมีความยืดหยุ่น ไม่หยาบหยาบ และควรกำหนดเป้าหมายในแต่ละระยะว่าจะทำให้บรรลุอะไรบ้าง

๒.๓ บทวิเคราะห์ SWOT Analysis

หลังจากศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแขนงต่าง ๆ ได้มีการจัดเวทีประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ ระหว่างวันที่ ๔- ๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเคอูโฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนได้ร่วมกันพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน

จากการประชุมสัมมนา ที่ประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน เพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบสภาเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน ๒. กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีงบประมาณของตนเองในการสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน	๑. สภาเด็กและเยาวชนแต่ละระดับยังไม่สามารถเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบได้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๓. กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีบ้านพักเด็กและครอบครัวทุกจังหวัด มีทรัพยากรบุคลากรที่สามารถมอบหมายภารกิจงานได้</p> <p>๔. สภาเด็กและเยาวชนมีพี่เลี้ยงทำงานเต็มเวลา</p> <p>๕. สภาเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรเกิดขึ้นตามกฎหมาย และกระจายอยู่ในทุกระดับ (ประเทศ-ตำบล)</p> <p>๖. สภาเด็กและเยาวชนมีความสามารถในการเข้าถึงและเข้าใจเด็กเยาวชน เพราะอยู่ในช่วงวัยเดียวกัน</p> <p>๗. สภาเด็กและเยาวชนมีตำแหน่งในการกำหนดและแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ</p> <p>๘. สภาเด็กและเยาวชนสามารถทำงานได้หลากหลายประเด็น</p> <p>๙. สภาเด็กและเยาวชนมีเครือข่ายการทำงานทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และองค์กรพัฒนาเอกชน</p>	<p>๒. ผู้แทนในสภาเด็กและเยาวชนไม่ได้มาจากกระบวนการคัดเลือกที่มีมาตรฐาน ไม่สามารถเป็นผู้แทนที่แท้จริงของเด็กเยาวชนในพื้นที่ได้</p> <p>๓. สภาเด็กและเยาวชนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง</p> <p>๔. สภาเด็กและเยาวชนไม่เป็นที่รู้จักของสังคมภายนอก</p> <p>๕. สภาเด็กและเยาวชนขาดการใช้ข้อมูล หรือความรู้ทางวิชาการในการทำงาน</p> <p>๖. สภาเด็กและเยาวชนขาดทักษะที่จำเป็นในการทำงาน เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น</p> <p>๗. พี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนในบางพื้นที่ขาดประสบการณ์ ทักษะ และองค์ความรู้ที่ใช้ในการหนุนเสริมการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน</p> <p>๘. ทิศนคติด้านลระหว่างสภาเด็กและเยาวชนกับพี่เลี้ยง</p> <p>๙. กิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนไม่ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>๑๐. ไม่มีการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลด้านเด็กและเยาวชน และสภาเด็กและเยาวชน ที่เป็นระบบ</p> <p>๑๑. ไม่มีการติดตามประเมินผลการทำงาน ขาดการจัดการความรู้ และถอดบทเรียน</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>๑. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน</p> <p>๒. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) เป็นแนวคิดพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเยาวชน</p> <p>๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ และที่แก้ไข</p>	<p>๑. การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด ส่งผลต่อทิศทางและความต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กเยาวชน</p> <p>๒. กฎหมาย เช่น กฎหมายการชุมนุม ฯลฯ ลิดรอนสิทธิในการรวมตัว รวมกลุ่ม แสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะของเด็กและเยาวชน</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐ รับรองสถานะสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล</p> <p>๔. การสนับสนุนจากองค์กร/แหล่งทุนภายนอก อาทิ สสส. UNICEF มหาวิทยาลัย ฯลฯ สนับสนุนการทำงานของเด็กและเยาวชน</p> <p>๕. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมีความรู้และประสบการณ์การทำงานร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนมาก่อน</p> <p>๖. เวทีเด็กเยาวชนระดับนานาชาติ เปิดพื้นที่และมีโควตาในการเข้าร่วมให้แก่สภาเด็กและเยาวชน</p> <p>๗. แนวโน้ม/ แนวคิด/ เครื่องมือ/ นวัตกรรมในการพัฒนาสังคม เช่น Social Enterprise, Design Thinking, Strategic Design, Social Innovation Design ฯลฯ ส่งเสริมการทำงานในพื้นที่ของสภาเด็กและเยาวชน</p> <p>๘. การเปลี่ยนแปลง/ ปัญหาทางสังคมใหม่ เป็นประเด็นที่สภาเด็กและเยาวชนสามารถเข้าไปมีบทบาท/ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาได้</p> <p>๙. เทคโนโลยีและการสื่อสารที่เข้าถึง สะดวก รวดเร็วมากขึ้น เช่น การทำงานบนความรู้และฐานข้อมูล การรวมตัว การตัดสินใจ</p>	<p>๓. ภาครัฐและเอกชนเลือกสนับสนุนเฉพาะประเด็นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรเท่านั้น</p> <p>๔. มุมมอง แนวคิด ค่านิยม ที่แตกต่างกันของเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ในสังคม ไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>๕. ช่องว่างระหว่างสภาเด็กและเยาวชน กับกลุ่ม/องค์กรเยาวชนในพื้นที่ ทำให้ขาดการประสานพลังและขาดการหนุนเสริมการทำงานระหว่างกันเยาวชนถูกลดความบทบาทและความสำคัญ</p> <p>๖. การเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่จากการรวมตัวในโลกจริงสู่โลกออนไลน์ ทำให้ขาดโอกาสในการไตร่ตรองใคร่ครวญของเด็กและเยาวชนร่วมกัน</p>

ที่มา : จากการระดมสมองผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเวทีประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ ระหว่างวันที่ ๔ – ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเคอูไฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร (ตารางด้านบน) และแก้ไขเพิ่มเติมจากเวทีวิพากษ์ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ณ โรงแรมอินทราเรย์ กรุงเทพมหานคร

จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง ดังกล่าวข้างต้นสามารถวิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้

จุดแข็ง ศักยภาพ และความสามารถที่เป็นจุดแข็งที่สำคัญ ของสภาเด็กและเยาวชน และกรมกิจการเด็กและเยาวชนในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบสภาเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน มีหน่วยงานในสังกัด คือ บ้านพักเด็กและครอบครัวในทุกจังหวัดที่สามารถเป็นกลไกการจัดการและสนับสนุนการดำเนินงานให้แก่กรม ฯ ได้

สภาเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรตามกฎหมาย และกระจายอยู่ทุกจังหวัด และมีบทบาททั้งในระดับนโยบายด้วยการเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการต่าง ๆ ในระดับประเทศ ตลอดจนมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมในระดับท้องถิ่น สามารถเข้าถึงและเข้าใจเด็กและเยาวชนได้ดี เพราะอยู่ในช่วงวัยเดียวกัน และมีเครือข่ายที่ดำเนินงานร่วมกันทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน

จุดอ่อน จะเห็นได้ว่า คือ ผู้แทนเด็กและเยาวชนในสภา ฯ จำนวนหนึ่ง ไม่ใช่ผู้แทนที่แท้จริง ไม่ได้ผ่านกระบวนการคัดเลือกที่มีมาตรฐาน ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นผู้แทน ขาดศักยภาพและทักษะในการทำงาน เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ขาดการใช้ข้อมูลในการทำงาน อันเนื่องมาจากการจัดการความรู้และถอดบทเรียน ขาดการรวบรวมฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการผลักดันขับเคลื่อนงานทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ ประกอบกับกลไกที่เลี้ยงขาดทักษะและความรู้ความเข้าใจในการทำงาน กับสภาเด็กและเยาวชน ส่งผลให้ในบางพื้นที่ สภาเด็กและเยาวชน และพี่เลี้ยง มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน

โอกาส จะเห็นว่า ปัจจัยภายนอกที่สำคัญและมีผลในการส่งเสริมการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มีสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล จะเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังระบบประชาธิปไตยแบบถกแถลงและมีส่วนร่วมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกระดับ และจะมีส่วนสนับสนุนให้ได้ผู้แทนเด็กและเยาวชนที่แท้จริงเข้าสู่สภา ฯ หากมีการพัฒนากระบวนการคัดเลือกที่มีมาตรฐาน ทั้งนี้ ในการจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล กฎหมายได้ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดและเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ

ในด้านการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน พบว่า มีหน่วยงาน/องค์กรภาคีภายนอกที่พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานการทำงาน และพร้อมมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนด้วยเครื่องมือและนวัตกรรมทางสังคมที่หลากหลาย ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศก็ถือเป็นโอกาสสำคัญที่สภาเด็กและเยาวชนสามารถนำศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในมิติต่าง ๆ

ความเสี่ยง จะเห็นว่า นโยบายภาครัฐจะผันแปรไปตามผู้กำหนดนโยบายของแต่ละรัฐบาล ทำให้ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนขาดความต่อเนื่อง ขณะที่องค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชน

และประชาสังคม ที่เข้ามาสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน ก็มุ่งเน้นการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมในเชิงประเด็น แต่ไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรสภาเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพ หรือสนับสนุนประเด็นขับเคลื่อนที่สภาเด็กและเยาวชนต้องการอย่างแท้จริง

ในด้านทัศนคติของสังคม แนวคิดแบบอนุรักษ์นิยมสุดโต่งปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ทำให้สภาเด็กและเยาวชนไม่กล้าคิดกล้าแสดงออก ไม่กล้าทำสิ่งใหม่ ขณะเดียวกันเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์กลับเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงในขณะเดียวกัน กล่าวคือ สื่อสังคมออนไลน์ช่วยในการสร้างพื้นที่ทางสังคมรูปแบบใหม่ให้กับเด็กและเยาวชน แต่กลับทำให้เด็กและเยาวชนขาดการพิจารณาใคร่ครวญในมิติต่าง ๆ ก่อนการสื่อสารและตอบโต้ในสื่อสังคมออนไลน์

จากการวิเคราะห์ข้างต้น กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสภาเด็กและเยาวชนมีทางเลือกในการดำเนินงานตามการวิเคราะห์ SWOT ดังนี้

จุดแข็งกับโอกาส มีทางเลือกดังต่อไปนี้

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ต้องเร่งรัดพัฒนาศักยภาพบ้านพักเด็กและครอบครัวแต่ละจังหวัด ให้มีความพร้อมในการดำเนินงานสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ระบุให้บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด เป็นพี่เลี้ยงให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตำบล และต้องทำหน้าที่เป็นกลไกบริหารจัดการและเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ขณะเดียวกันต้องเร่งสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานและเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล เขต และกรุงเทพมหานคร โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ซึ่งเป็นกลไกเดิม และองค์กรภาคีภายนอกร่วมเป็นพี่เลี้ยง ถ่ายทอดภารกิจ บทเรียน และประสบการณ์ให้แก่บ้านพักเด็ก และครอบครัว

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ต้องประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอก ร่วมกันพัฒนาศักยภาพให้สภาเด็กและเยาวชนมีวิสัยทัศน์ มุมมอง และศักยภาพที่จำเป็นในการผลักดันขับเคลื่อนในเชิงนโยบาย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ และมีศักยภาพในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้แนวคิด เครื่องมือ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาสังคมที่มีมากขึ้นในปัจจุบัน เป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสภาเด็กและเยาวชน ควรเร่งสร้างความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร รวมถึงแหล่งทุนภายนอกอื่นๆ เพื่อร่วมสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับสามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมนอกเหนือจากที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวม

ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้การสร้างร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และกรุงเทพมหานคร ควรมุ่งเน้นให้เกิดการบรรจุการพัฒนาหรือส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนให้เป็นแผนงานประจำปีขององค์กร

สภาเด็กและเยาวชนมีเครือข่ายจำนวนมากที่พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานในมิติต่าง ๆ จึงควรใช้โอกาสเพื่อผลักดันนโยบาย และขับเคลื่อนระดับปฏิบัติในประเด็นที่สภาเด็กและเยาวชนมีความสนใจร่วมกัน และมีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินงานได้

จุดแข็งกับความเสี่ยง มีทางเลือกดังนี้

แม้ว่าองค์กรภายนอกจะเลือกสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนเฉพาะโครงการหรือกิจกรรมที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้สนับสนุนเท่านั้น แต่ด้วยศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชนที่มีความคล่องตัว มีศักยภาพในการเรียนรู้ สภาเด็กและเยาวชนควรให้ความสำคัญกับมุมมองเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้ภารกิจหรือกิจกรรมที่ดำเนินการมีส่วนสำคัญในการตอบโจทย์หรือช่วยส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายของสภาเด็กและเยาวชนเอง ทั้งนี้กรมกิจการเด็กและเยาวชนควรเสริมศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนในด้านดังกล่าว รวมถึงด้านการจัดการความรู้และถอดบทเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และเกิดความเข้มแข็งขององค์กรสภาเด็กและเยาวชน

ในด้านการยอมรับของสังคม กรมกิจการเด็กและเยาวชนซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดครอบคลุมทุกจังหวัด มีสภาเด็กและเยาวชนซึ่งกระจายตัวอยู่ในทุกพื้นที่ จึงควรมีมาตรการในการประชาสัมพันธ์องค์กรและการสื่อสารสาธารณะ ให้เป็นที่รู้จักของสังคม ทั้งในมิติการดำเนินงาน มิติคุณประโยชน์ต่อเด็กเยาวชน ชุมชน สังคม พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพ และวัฒนธรรมองค์กรสภาเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง เด่นชัด สามารถสะท้อนวิถีคิดและปรัชญาองค์กรสภาเด็กและเยาวชนผ่านการดำเนินงานได้

จุดอ่อนกับโอกาส มีทางเลือกดังนี้

ที่ผ่านมา แม้สภาเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะไม่ได้เป็นตัวแทนที่แท้จริงของเด็กเยาวชนในพื้นที่ ด้วยเพราะขาดกระบวนการคัดเลือกที่มีมาตรฐาน แต่ด้วยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ระบุให้มีสภาเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทุกตำบล และทุกเขตในกรุงเทพมหานคร เปรียบเสมือนการเริ่มต้นกระบวนการคัดเลือกสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับใหม่ทั้งหมด กรมกิจการเด็กและเยาวชนจึงควรใช้โอกาสนี้ในการปรับปรุง ออกกฎข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยกระบวนการคัดเลือกเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นผู้แทนในสภาเด็กและเยาวชนให้มีความชัดเจน และสามารถได้ผู้แทนเด็กและเยาวชนที่แท้จริง

ในด้านฐานข้อมูล สภาเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรร่วมกันกำหนดกรอบ และแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลให้มีความเหมาะสม ใช้กลยุทธ์การเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านเด็กเยาวชน จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อลดการรวบรวมหรือจัดทำฐานข้อมูลเองทั้งหมด ในด้านศักยภาพของสภาเด็ก และเยาวชน ตลอดจนศักยภาพของกลไกพี่เลี้ยง ก็สามารถใช้พลังของภาคีเครือข่ายในการร่วมสานพลังพัฒนา ศักยภาพได้เช่นกัน

จุดอ่อนกับความเสี่ยง มีทางเลือกดังนี้

สภาเด็กและเยาวชน ควรลดละเลิกการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมที่ไม่ตอบสนองเป้าหมายและ ยุทธศาสตร์ขององค์กร แม้จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกก็ตาม เพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนสามารถใช้ทรัพยากรทุกมิติในการดำเนินงานที่เป็นหัวใจสำคัญ หรือเป็นไปตาม เจตนารมณ์ของการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ กรมกิจการเด็กและเยาวชนต้องทำหน้าที่ สร้างความเข้าใจเป้าหมายการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนกับองค์กรภาคีเครือข่ายภายนอกให้เข้าใจ และมีนโยบายที่ชัดเจนไปยังบ้านพักเด็กและครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในระดับพื้นที่ให้มีความ เข้าใจ และช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนภายใต้แนวคิด “เด็กนำผู้ใหญ่หนุน” อย่างแท้จริง

บทที่ ๓

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙

๓.๑ หลักคิดการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

“...ขับเคลื่อนด้วยปัญญา พัฒนารรมาภิบาล ส่งเสริมประชาธิปไตย...”

๓.๑.๑ หลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และถกแถลง (*Participatory and Deliberative Democracy*)^๙

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถกแถลง คือ การที่เด็กเยาวชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ อดุทิศตนทั้งด้านเวลา ความรู้ ความสามารถ เพื่อมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายต่อประเด็นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมดังกล่าว จะต้องอาศัยการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ (Deliberativeness) ใช้การปรึกษาหารือ และตัดสินใจร่วมกันโดยอาศัยองค์ความรู้ หลักการ และเหตุผล เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ เพื่อให้ ได้หาฉันทามติ (Consensus) นั่นคือ การเห็นพ้องต้องกันของทุกฝ่าย และไม่ใช้การตัดสินใจด้วยหลักการ เสี่ยงข้ามมาก

๓.๑.๒ ความเป็นพลเมืองโลก (*Global Citizenship*)^๙

หลักคิดสำคัญของความเป็นพลเมืองโลก คือ เราทุกคนใช้ทรัพยากรในโลกนี้ร่วมกัน เราทุกคน มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ภาษา วิธีการดำรงชีวิต และเพื่อให้เกิดสันติสุข

^๙สถานิติบัญญัติแห่งชาติ, คณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในโอกาส ฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘. “สารานุกรมการเมืองไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๓ เรื่องการเมืองไทยในบริบท ความเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่น.” กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๘, หน้า ๑๐๓-๑๒๕.

^๙ Ron Israel. “What does it mean to be a Global Citizen?” in KOSMOS Journal, vol. Spring ๒๐๑๒, Massachusetts, USA, page ๗๙.

และสันติภาพ เราทุกคนจำเป็นต้องมีส่วนรับผิดชอบ และมีจริยธรรมต่อโลกใบนี้ร่วมกันทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ความเป็นพลเมืองโลก ควรมีทัศนะร่วมกัน ๓ ประการ คือ

- ๑) การคิดอย่างใคร่ครวญและเปลี่ยนแปลงได้ (Critical and transformative perspective)
- ๒) หัวใจความรับผิดชอบต่อโลกใบนี้ (World mildness)
- ๓) การเข้าใจองค์รวม (Holistic Understanding)

๓.๑.๓ การขับเคลื่อนบนฐานความรู้ และหลักฐานเชิงประจักษ์ (Knowledge and Evidence based approach)

การทำงานบนฐานความรู้ และหลักฐานเชิงประจักษ์ นับเป็นการยกระดับการทำงานของ สภาเด็กและเยาวชนในอนาคต ถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้รับการยอมรับ จากสังคมมากขึ้น เพราะความคิดเห็นและข้อเสนอต่าง ๆ จะถูกยกระดับให้แหลมคมและน่าเชื่อถือ ด้วยการ อ้างอิงแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีหลักฐานเชิงประจักษ์เข้ามาประกอบ ทำให้เห็นว่าการ ทำงานของสภาเด็กและเยาวชนได้ก้าวข้ามการทำงานตามความรู้สึก สู่การขับเคลื่อนด้วยพลังแห่งความรู้ และปัญญา

๓.๑.๔ การดำเนินงานโดยเยาวชน เพื่อเยาวชน ภายใต้หลักธรรมาภิบาล (Good governance and self-organization)

สภาเด็กและเยาวชนมุ่งดำเนินงานโดยยึดประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นลำดับแรก มุ่งพัฒนา ตนเองสู่องค์กรจัดการตนเองทั้งในเชิงวิธิตัด งบประมาณ การบริหาร และการจัดการ ทั้งนี้ เมื่อมีเป้าหมาย ในการจัดการตนเอง จึงจำเป็นที่จะต้องมีธรรมาภิบาลเข้ามากำกับให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี มีคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีมติความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๓.๑.๕ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยไม่ทิ้งเด็กเยาวชนและชนกลุ่มใดไว้ข้างหลัง (Leave no one behind)^{๑๐}

อ้างอิงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (The Sustainable Development Goal; SDG) ได้กำหนด หลักคิดสำคัญของการพัฒนา คือ ไม่ปล่อยทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave no one behind) ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนจะใช้หลักการรวมเข้า (Inclusive) ให้เด็กเยาวชนทุกกลุ่ม ทุกสถานะ ที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย ได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมกับสภาเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นพื้นที่กลาง

^{๑๐} United Nation. "Transforming our world: the ๒๐๓๐ Agenda for Sustainable

Development." <https://sustainabledevelopment.un.org/post๒๐๑๕/transformingourworld> (สืบค้น ๕ เม.ย.

๒๕๖๐)

ให้ผู้แทนเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มได้มีสิทธิออกเสียง กำหนด และตัดสินใจเชิงนโยบายในประเด็นที่เกี่ยวข้องร่วมกัน

๓.๒. วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของสภาเด็กและเยาวชน

๓.๒.๑ วิสัยทัศน์

“สภาเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีศักยภาพในกำหนดทิศทางการบริหารและจัดการตนเองได้ มีธรรมาภิบาล เป็นพื้นที่กลางเชื่อมร้อยการทำงานระหว่างเด็กเยาวชนและภาคีทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย ^{๑๑} ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในเวทีผู้นำเยาวชนระดับนานาชาติ”

๓.๒.๒ พันธกิจ

๒.๒.๑ พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน และกลไกหนุนเสริม

๒.๒.๒ พัฒนาพื้นที่กลางเพื่อส่งเสริมสำนึกพลเมืองและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในเชิงนโยบาย

๒.๒.๓ ปรับโครงสร้าง และพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนสู่องค์กรจัดการตนเองที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

๓.๓. เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๖๙

๓.๓.๑ เด็กและเยาวชนทุกคน ทุกกลุ่ม รู้จัก สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกสภาเด็กและเยาวชนได้

๓.๓.๒ สภาเด็กและเยาวชนสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานของตนเองได้อย่างเป็นอิสระ

๓.๓.๓ สภาเด็กและเยาวชนมีฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน

๓.๓.๔ สภาเด็กและเยาวชนมีวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญหลักประชาธิปไตยแบบใคร่ครวญ และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คำนึงถึงความเป็นพลเมืองโลก มีธรรมาภิบาล และทำงานบนฐานความรู้และข้อมูล

^{๑๑} มีบทบาทเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย หมายถึง เด็กเยาวชนได้แสดงบทบาทเชิงนโยบายสาธารณะ และความคิดเห็นของเด็กเยาวชนมีผลต่อการตัดสินใจในนโยบายนั้น ๆ

๓.๓.๕ สภาเด็กและเยาวชนมีบทบาทเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย สามารถผลักดัน และพิทักษ์สิทธิทางนโยบายให้แก่เด็กและเยาวชนได้

๓.๓.๖ สภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับ มีทัศนคติ องค์กรความรู้ และทักษะที่พึงประสงค์ในการเป็นผู้แทนเด็กและเยาวชน

๓.๓.๗ กลไกพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน มีศักยภาพเพียงพอในการหนุนเสริมการทำงานของสภาเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับ

๓.๔ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และกลไกสนับสนุน
(Capacity Building and Supporting Unit)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสานพลังสภาเด็กและเยาวชน กับภาคีเครือข่าย
(Synergy)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลักดันข้อเสนอและพิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย
(Policy Advocacy)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้าง และพัฒนากลไกจัดการตนเองเพื่อการบริหารจัดการที่มี
ประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล
(Self-management Organization)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการความรู้
(Database and Knowledge Management)

ตารางที่ ๒ แสดงภาพรวมยุทธศาสตร์พัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

พันธกิจ	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
๑. พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน และกลไกสนับสนุน	๑. การพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และกลไกสนับสนุน (Capacity Building and Supporting Unit)	๑.๑ พัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยง ๑.๒ พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน ๑.๓ พัฒนากลไกพี่เลี้ยงที่มาจากการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน ๑.๔ ส่งเสริมความสัมพันธ์ของสภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง
๒. พัฒนาพื้นที่กลางเพื่อส่งเสริมสำนักพลเมืองและการมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชนในเชิงนโยบาย	๒. การสานพลังสภาเด็กและเยาวชน กับภาคีเครือข่าย (Synergy)	๒.๑ ส่งเสริมสำนักพลเมืองสร้างสรรค์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน (Creative Civic Education) ๒.๒ พัฒนาช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ๒.๓ ประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชน ๒.๔ การสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๓. การผลักดันข้อเสนอและพิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย (Policy Advocacy)	๓.๑ ขยายพื้นที่สัมผัสฯ เด็กและเยาวชน ๓.๒ สานพลังภาคีเครือข่ายผลักดันนโยบายสาธารณะ ๓.๓ สื่อสารสาธารณะ
๓. ปรับโครงสร้าง และพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนสู่องค์กรจัดการตนเองที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล	๔. การปรับโครงสร้าง และพัฒนากลไก จัดการตนเอง เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล (Self-management Organization)	๔.๑ พัฒนาระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชนที่มาจากการเลือกตั้ง ๔.๒ พัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุล ๔.๓ พัฒนากลไกติดตามประเมินผล ๔.๔ แสวงหาแหล่งทุนขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชน ๔.๕ จัดตั้งองค์กร/ หน่วยงานอิสระ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อสนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน
	๕. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการความรู้ (Database and Knowledge Management)	๕.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูล และคลังความรู้ ๕.๒ การจัดการความรู้ และการถอดบทเรียน ๕.๓ สนับสนุนการศึกษาวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และกลไกสนับสนุน
(Capacity Building and Supporting Unit)

เป้าหมาย

๑. พี่เลี้ยงมีทัศนคติ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนภายใต้แนวคิดเด็กนำผู้ใหญ่หนุน อาทิ การทำงานกับเด็กและเยาวชน การสร้างเครือข่าย การให้คำปรึกษา การติดตามประเมินผล การจัดการเอกสารและการเงิน เป็นต้น
๒. สภาเด็กและเยาวชนมีทัศนคติ ความรู้ และทักษะที่จำเป็น ประกอบด้วย
 - ๒.๑ สมรรถนะส่วนบุคคล อาทิ ความเป็นผู้นำ จิตอาสา มนุษยสัมพันธ์ การคิดสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรม การเก็บและรวบรวมข้อมูล มีทักษะในการมีส่วนร่วมและตัดสินใจเชิงนโยบาย เป็นต้น
 - ๒.๒ ศักยภาพองค์กร อาทิ การบริหารจัดการองค์กรแนวราบ หลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถกแถลง การบริหารความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย การสื่อสารสาธารณะ การติดตามประเมินผล การจัดการความรู้ การถอดบทเรียน การผลักดันนโยบายสาธารณะ การจัดทำโครงการสร้างสรรค์สังคม/นวัตกรรม เป็นต้น
๓. มีกลไกพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนที่มาจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน/องค์กรหลายภาคส่วน
๔. สภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง มีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ได้แก่

- ๑.๑ พัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยง
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน
- ๑.๓ พัฒนากลไกพี่เลี้ยงที่มาจากการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน
- ๑.๔ ส่งเสริมความสัมพันธ์ของสภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง

กลยุทธ์ ๑.๑ พัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยง

แนวทาง

- ๑.๑.๑ แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อทบทวน/ ปรับปรุงหลักสูตร และแนวทางการพัฒนาศักยภาพให้เหมาะสม
- ๑.๑.๒ คัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อเป็นพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด
- ๑.๑.๓ เชื่อมประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็นพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล
- ๑.๑.๔ จัดการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงตามกรอบที่กำหนดด้วยวิธีการที่เหมาะสม อาทิ การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน ฯลฯ
- ๑.๑.๕ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือเวทีจัดการความรู้ การสนับสนุนศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน ของกลไกพี่เลี้ยง
- ๑.๑.๖ พัฒนาระบบติดตามประเมินผล และหนุนเสริมการทำงานของกลไกพี่เลี้ยงในระดับตำบล และจังหวัด

กลยุทธ์ ๑.๒ พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน

แนวทาง

- ๑.๑.๑ แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อทบทวน/ ปรับปรุงหลักสูตร และแนวทางการพัฒนาศักยภาพให้เหมาะสมกับสภาเด็กและเยาวชนแต่ละระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับโลก
- ๒.๑.๒ เชื่อมประสานองค์กรและหน่วยงานภาคีที่มีความชำนาญ เพื่อจัดทำหลักสูตร และดำเนินการพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน
- ๒.๑.๓ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนด้วยวิธีการที่เหมาะสม อาทิ การจัดอบรม การจัดค่ายเยาวชน การศึกษาดูงาน E-learning ฯลฯ
- ๒.๑.๔ สนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อแก้ไขชุมชน และสังคมเพื่อสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- ๒.๑.๕ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสภาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ

กลยุทธ์ ๑.๓ พัฒนากลไกพี่เลี้ยงที่มาจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน

แนวทาง

- ๑.๓.๑ เชื่อมประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หน่วยงานวิชาการ ฯลฯ เพื่อร่วมเป็นกลไกพี่เลี้ยงสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนในระดับต่าง ๆ
- ๑.๓.๒ จัดให้มีการประชุมหารือองค์กร หน่วยงาน ชุมชน ที่ร่วมเป็นกลไกพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชน โดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง
- ๑.๓.๓ ส่งเสริมให้กลไกพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนได้ดำเนินงานตามบทบาทภารกิจที่ได้หารือกำหนดร่วมกันในพื้นที่

กลยุทธ์ ๑.๔ ส่งเสริมความสัมพันธ์ของสภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง

แนวทาง

- ๑.๔.๑ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมหรือการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง
- ๑.๔.๒ สร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางความคิดอย่างเท่าเทียมระหว่างสภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสานพลังสภาเด็กและเยาวชน กับภาคีเครือข่าย (Synergy)

เป้าหมาย

๑. เด็กและเยาวชนแกนนำในพื้นที่ ได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกพลเมือง มีการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ หรือ กิจกรรมจิตอาสาในพื้นที่
๒. สภาเด็กและเยาวชนมีช่องทางการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่เป็นทางการ
๓. สภาเด็กและเยาวชนมีพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการ และการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด
๔. สภาเด็กและเยาวชนเป็นที่รู้จักของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ และได้รับการยอมรับจากองค์กร/ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเยาวชน
๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานคร บรรจุแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมหรือการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนในแผนการดำเนินงานและแผนงบประมาณประจำปี

ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๒.๑ ส่งเสริมสำนักพลเมืองสร้างสรรค์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน (Creative Civic Education)
- ๒.๒ พัฒนาช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
- ๒.๓ ประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชน
- ๒.๔ การสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ ๒.๑ ส่งเสริมสำนักพลเมืองในกลุ่มเด็กและเยาวชน (Civic Education)

แนวทาง

- ๒.๑.๑ สนับสนุนการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ หรือกิจกรรมจิตอาสาของสภาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่
- ๒.๑.๒ เชื่อมประสานองค์กร หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน

กลยุทธ์ ๒.๒ พัฒนาช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

แนวทาง

- ๒.๒.๑ จัดทำฐานข้อมูลกลุ่ม หน่วยงาน องค์กร ของเด็กเยาวชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน
- ๒.๒.๒ จัดเวทีการประชุม หรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสภาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ
- ๒.๒.๔ ระดมความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนต่อประเด็นสาธารณะผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ สื่อสังคมออนไลน์ การทำโพลล์ ฯลฯ เพื่อใช้ประกอบการผลักดันนโยบายสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชน
- ๒.๒.๕ จัดทำช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่เป็นทางการของสภาเด็กและเยาวชน ได้แก่ website Facebook YouTube ฯลฯ

กลยุทธ์ ๒.๓ ประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชน

แนวทาง

- ๒.๓.๑ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาทุกระดับ
- ๒.๓.๒ ประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชนในกิจกรรมสำคัญของพื้นที่
- ๒.๓.๓ ประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชนผ่าน website และสื่อสังคมออนไลน์
- ๒.๓.๔ จัดตั้งงบประมาณเพื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ
- ๒.๓.๕ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือ แผ่นพับ เอกสาร เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์

- ๒.๓.๖ เชื่อมประสานสื่อมวลชน และภาคประชาสังคม เพื่อนำเสนอผลงานสู่
สาธารณชน อาทิ พื้นที่ต้นแบบ กิจกรรม โครงการ ฯลฯ
- ๒.๓.๗ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนในการจัดทำสื่อและประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์ ๒.๔ การสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทาง

- ๒.๔.๑ ประชุมทำความเข้าใจบทบาทภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาเด็กและเยาวชน
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐
- ๒.๔.๒ จัดทำคู่มือการดำเนินงาน หรือตัวอย่างแผนการดำเนินงาน ให้แก่หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน
ในแต่ละระดับ
- ๒.๔.๓ ทหาหรือแนวทางการบรรจุการพัฒนาหรือส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนในแผน
งบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปี กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรุงเทพมหานคร และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๔.๔ สนับสนุนให้สมาชิกการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นพื้นที่กลางให้ทุกภาค
ส่วนได้หารือและแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสภาเด็ก
และเยาวชนร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลักดันข้อเสนอและพิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย (Policy Advocacy)

เป้าหมาย

๑. สภาเด็กและเยาวชนมีพื้นที่และโอกาสในการนำเสนอ ผลักดันและตรวจสอบนโยบาย
สาธารณะที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน
๒. สภาเด็กและเยาวชนสามารถผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติ
๓. สภาเด็กและเยาวชนได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ ในฐานะสมาชิก คณะทำงาน คณะกรรมการ
กรรมวิธีการ ฯลฯ ในฐานะผู้แทนเด็กและเยาวชน
๔. สภาเด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนโยบายสาธารณะ สามารถแสดง
ความคิดเห็นเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย โดยมีผลงานวิชาการ ข้อมูล และหลักการ
เหตุผลประกอบ

๕. เด็กเยาวชนทุกกลุ่ม ทั้งในระบบการศึกษาภาคปกติ การศึกษาภาคพิเศษ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มชายขอบ สามารถเข้าถึงสมาชิกเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๓.๑ ขยายพื้นที่สมาชิกเด็กและเยาวชน
- ๓.๒ สถานพลังภาคีเครือข่ายผลักดันนโยบายสาธารณะ
- ๓.๓ สื่อสารสาธารณะ

กลยุทธ์ ๓.๑ ขยายพื้นที่สมาชิกเด็กและเยาวชน

แนวทาง

- ๓.๑.๑ จัดสมาชิกเด็กและเยาวชนสู่ระดับอำเภอ และตำบล
- ๓.๑.๒ จัดสมาชิกเด็กและเยาวชนสำหรับกลุ่มเฉพาะ ตามแต่บริบทพื้นที่ อาทิ สมาชิกเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา สมาชิกเด็กและเยาวชนของเด็กผู้พิการ เป็นต้น
- ๓.๑.๓ จัดสมาชิกเด็กและเยาวชนออนไลน์

กลยุทธ์ ๓.๒ สถานพลังภาคีเครือข่ายผลักดันนโยบายสาธารณะ

แนวทาง

- ๓.๒.๑ จัดทำทำเนียบ และฐานข้อมูลหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน
- ๓.๒.๒ เชื่อมประสานภาคีเครือข่ายผ่านสมาชิกการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
- ๓.๒.๓ ผลักดันนโยบายสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ และระดับชาติ ผ่านสมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และสมาชิกการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
- ๓.๒.๔ จัดประชุม สัมมนา สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การผลักดันนโยบายสาธารณะด้านเด็กและเยาวชนร่วมกัน
- ๓.๒.๕ จัดประชุม สัมมนา สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแปลงนโยบายสาธารณะด้านเด็กและเยาวชนสู่การปฏิบัติ
- ๓.๒.๖ เข้าร่วมเป็นสมาชิก คณะทำงาน คณะกรรมการ กรรมการ ในหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ เพื่อนำเสนอความคิดเห็นและผลักดันนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๒.๗ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ และเครื่องมือนโยบายสาธารณะ

กลยุทธ์ ๓.๓ สื่อสารสาธารณะ

แนวทาง

- ๓.๓.๑ จัดทำทำเนียบสื่อมวลชน บุคคลสาธารณะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนใจ การผลักดันนโยบายสาธารณะด้านเด็กและเยาวชน
- ๓.๓.๒ จัดทำเอกสารสรุปนโยบาย (Policy brief) เพื่อใช้ทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทางนโยบาย สื่อมวลชน บุคคลสาธารณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๓.๓ หาหรือทำความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชน บุคคลสาธารณะ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ เพื่อร่วมสื่อสารประเด็นนโยบายสู่สาธารณะสู่กระแสสังคม
- ๓.๓.๔ สนับสนุนการสร้าง Brand Ambassador
- ๓.๓.๕ จัดทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่สู่สาธารณะในช่องทางที่หลากหลาย อาทิ ทางโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ ฯลฯ เพื่อสร้างความตระหนักร่วมของสังคมต่อประเด็นนโยบายสาธารณะของเด็กและเยาวชน
- ๓.๓.๖ พัฒนาช่องทางการแสดงความคิดเห็นสองทาง (๒ ways-communication channel) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของสังคมต่อประเด็นนโยบายสาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้าง และพัฒนากลไกจัดการตนเอง เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล (Self-management Organization)

เป้าหมาย

๑. สภาเด็กและเยาวชนมาจากกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีสัดส่วนของเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มในระบบการศึกษาภาคปกติ กลุ่มในระบบการศึกษาพิเศษ กลุ่มนอกระบบการศึกษา กลุ่มผู้พิการ กลุ่มชายขอบ ฯลฯ ตามแต่บริบทของพื้นที่
๒. สภาเด็กและเยาวชนมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
๓. สภาเด็กและเยาวชนมีระบบและกลไกตรวจสอบถ่วงดุล
๔. สภาเด็กและเยาวชนมีกองทุนเพื่อใช้ในการหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน
๕. องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล และกรุงเทพมหานคร กำหนดให้การพัฒนาหรือการส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนอยู่ในแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปี

ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ ๔.๑ พัฒนาระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชนที่มาจาก การเลือกตั้ง
- กลยุทธ์ ๔.๒ พัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุล
- กลยุทธ์ ๔.๓ พัฒนากลไกติดตามประเมินผล
- กลยุทธ์ ๔.๔ จัดตั้งกองทุนขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชน
- กลยุทธ์ ๔.๕ จัดตั้งองค์กร/ หน่วยงานอิสระ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อสนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน

กลยุทธ์ ๔.๑ พัฒนาระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชนที่มาจาก การเลือกตั้ง

แนวทาง

- ๔.๑.๑ จัดตั้งคณะทำงาน/คณะศึกษา พัฒนาระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชน
- ๔.๑.๒ ศึกษาตัวอย่างและบทเรียนระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชน จากกรณีศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และยกร่างระบบการคัดเลือกที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย
- ๔.๑.๓ จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อร่างระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชน
- ๔.๑.๔ ทดลองดำเนินการในพื้นที่นำร่อง และทบทวนปรับปรุงระบบการคัดเลือก
- ๔.๑.๕ นำเสนอผลต่อกรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อออกประกาศ/ ระเบียบ/ ข้อกำหนด ว่าด้วยระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชน

กลยุทธ์ ๔.๒ พัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุล

แนวทาง

- ๔.๒.๑ จัดตั้งคณะทำงานพัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุล
- ๔.๒.๒ ศึกษารูปแบบกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลภายในที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย
- ๔.๒.๓ จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นเพื่อเพิ่ม/ปรับโครงสร้างสภาเด็กและเยาวชนให้มีกลไกตรวจสอบและถ่วงดุล

๔.๒.๔ ทดลองดำเนินการในพื้นที่นำร่อง และทบทวนปรับปรุงกระบวนการ
คัดเลือก

๔.๒.๕ นำเสนอผลต่อกรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อออกประกาศ/ ระเบียบ/
ข้อกำหนด ว่าด้วยกระบวนการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชน

กลยุทธ์ ๔.๓ พัฒนากลไกติดตามประเมินผล

แนวทาง

๔.๓.๑ จัดตั้ง “คณะทำงานติดตามประเมินผล” โดยมีองค์ประกอบของสภาเด็ก
และเยาวชนแห่งประเทศไทย และผู้แทนองค์กรภายนอกด้านการพัฒนา
เด็กและเยาวชน ด้านการพัฒนาสังคม ฯลฯ

๔.๓.๒ อบรมพัฒนาศักยภาพด้านการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม

๔.๓.๓ ออกแบบระเบียบวิธี และเครื่องมือติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วม

๔.๓.๔ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน

๔.๓.๕ นำเสนอผลการประเมินและข้อเสนอแนะต่อสภาเด็กและเยาวชน
และกรมกิจการเด็กและเยาวชน

กลยุทธ์ ๔.๔ แสวงหาแหล่งทุนขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชน

แนวทาง

๔.๔.๑ จัดตั้งคณะทำงานเพื่อแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรสนับสนุน/ แหล่งทุน
สนับสนุน

๔.๔.๒ จัดทำทำเนียบองค์กรสนับสนุน/ แหล่งทุน

๔.๔.๓ เชื่อมประสานและแสวงหาแนวทางความร่วมมือกับองค์กรสนับสนุน/
แหล่งทุน

๔.๔.๔ แสวงหาความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานคร
เพื่อบรรจุแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนในแผนการ
ดำเนินงานและแผนงบประมาณประจำปี

กลยุทธ์ ๔.๕ จัดตั้งองค์กร/ หน่วยงานอิสระ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อสนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน

แนวทาง

- ๔.๕.๑ จัดประชุมหารือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น อดีตผู้บริหารสภาเด็กและเยาวชน บุคลากรของกรมกิจการเด็กและเยาวชน แหล่งทุนที่เข้ามาร่วมสนับสนุน
- ๔.๕.๒ ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กร/ หน่วยงาน
- ๔.๕.๓ จัดตั้งองค์กร/ หน่วยงาน เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน
- ๔.๕.๔ ประเมินผลการดำเนินขององค์กร/ หน่วยงาน
- ๔.๕.๕ นำเสนอผลการประเมินแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการความรู้ (Database and Knowledge Management)

เป้าหมาย

๑. มีฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน กลุ่ม องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. มีฐานข้อมูลสถานการณ์ด้านเด็กเยาวชน และงานศึกษา/วิจัย ที่เกี่ยวข้อง
๓. มีชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๕.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูล และคลังความรู้
- ๕.๒ การจัดการความรู้ และการถอดบทเรียน
- ๕.๓ สนับสนุนการศึกษา/ การวิจัย

กลยุทธ์ ๕.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูล และคลังความรู้

แนวทาง

- ๕.๑.๑ กำหนดกรอบ ขอบเขตการจัดทำระบบฐานข้อมูล และคลังความรู้
- ๕.๑.๒ สสำรวจข้อมูลกลุ่ม องค์กร หน่วยงาน ของเด็กเยาวชน และที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

- ๕.๑.๓ เชื่อมประสานองค์กรภาคีที่มีฐานข้อมูล และคลังความรู้ด้านเด็กและเยาวชน
- ๕.๑.๔ จัดทำระบบฐานข้อมูลและคลังความรู้ออนไลน์ อาทิ website, intranet
- ๕.๑.๕ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการฐานข้อมูล และคลังความรู้
- ๕.๑.๖ รวบรวมข้อมูล ชุดความรู้ ผลการศึกษาวิจัย ที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

กลยุทธ์ ๕.๒ การจัดการความรู้ และการถอดบทเรียน

แนวทาง

- ๕.๒.๑ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และพี่เลี้ยงด้านการจัดการความรู้และถอดบทเรียน
- ๕.๒.๒ สนับสนุนการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และบทเรียน จากการทำดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนในเวทีต่าง ๆ
- ๕.๒.๓ ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานของสภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง
- ๕.๒.๔ จัดกิจกรรม/มหกรรมทางวิชาการ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากการปฏิบัติสู่การขยายผลและยกระดับการขับเคลื่อนในพื้นที่อื่น ๆ
- ๕.๒.๕ สนับสนุนการตีพิมพ์และเผยแพร่องค์ความรู้จากการปฏิบัติหรือบทเรียนการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่สาธารณะ

กลยุทธ์ ๕.๓ สนับสนุนการศึกษาวิจัย

แนวทาง

- ๕.๓.๑ เชื่อมประสานภาคีวิชาการ เพื่อศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน
- ๕.๓.๒ จัดอบรมการทำวิจัยขั้นพื้นฐานให้แก่สภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง
- ๕.๓.๓ สนับสนุนการศึกษาวิจัยโดยสภาเด็กและเยาวชน
- ๕.๓.๔ สนับสนุนการนำเสนอผลงานการศึกษาวิจัยในเวทีวิชาการต่าง ๆ

บทที่ ๔

ตัวชี้วัดแผนยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ (๗-๕-๔๐)

๔.๑ ภาพรวมแผนยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด

แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ ถือเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันของกรมกิจการเด็กและเยาวชน สภาเด็กและเยาวชน และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาระดับอย่างมีเป้าหมาย มีทิศทาง และมียุทธศาสตร์ขับเคลื่อนที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องและร่วมกันนำไปปฏิบัติ

เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ (Strategic Route Map) ถูกนำไปปฏิบัติจริง แผนยุทธศาสตร์ ฯ ฉบับนี้จึงได้กำหนดตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการวางแผนปฏิบัติการรายปี (Strategic Linkage Map) และใช้ในการติดตามประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยกำหนดให้มีตัวชี้วัดทั้งสิ้น ๔๐ ตัวชี้วัด ภายใต้อายุ ๕ ยุทธศาสตร์ และ ๗ เป้าหมาย โดยมีภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด ดังตารางต่อไปนี้

<p>วิสัยทัศน์ “สภาเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีศักยภาพในกำหนดทิศทางการบริหารและจัดการตนเองได้ มีธรรมาภิบาล เป็นพื้นที่กลางเชื่อมร้อยการทำงานระหว่างเด็กเยาวชนและภาคีทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย¹²ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในเวทีผู้นำเยาวชนระดับนานาชาติ”</p>							
<p>พันธกิจ</p> <p>๑. พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน และกลไกหนุนเสริม</p>		<p>๒. พัฒนาพื้นที่กลางเพื่อส่งเสริมสำนึกพลเมือง และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในเชิงนโยบาย</p>		<p>๓. ปรับโครงสร้าง และพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนสู่องค์กรจัดการตนเองที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล</p>			
<p>เป้าประสงค์</p> <p>๑. เด็กและเยาวชนทุกคน ทุกกลุ่ม รู้จักสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกสภาเด็กและเยาวชนได้</p> <p>๒. สภาเด็กและเยาวชนสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานของตนเองได้อย่างเป็นอิสระ</p> <p>๓. สภาเด็กและเยาวชนมีฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน</p> <p>๔. สภาเด็กและเยาวชนมีวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญหลักประชาธิปไตยแบบใคร่ครวญและประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คำนึงถึงความเป็นพลเมืองโลก มีธรรมาภิบาล และทำงานบนฐานความรู้และข้อมูล</p> <p>๕. สภาเด็กและเยาวชนมีบทบาทเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย สามารถผลักดัน และพิทักษ์สิทธิทางนโยบายให้แก่เด็กเยาวชนได้</p> <p>๖. สภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับมีทัศนคติ องค์กรความรู้ และทักษะที่พึงประสงค์ในการผู้แทนเด็กและเยาวชน</p> <p>๗. กลไกที่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนมีศักยภาพเพียงพอในการหนุนเสริมการทำงานของสภาเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับ</p>		<p>ยุทธศาสตร์</p> <p>ย๑ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และกลไกสนับสนุน</p> <p>ย๒ การเสริมพลังสภาเด็กและเยาวชนกับภาคีเครือข่าย</p> <p>ย๓ การผลักดันข้อเสนอ และพิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย</p> <p>ย๔ การปรับโครงสร้าง และพัฒนากลไก เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล</p> <p>ย๕ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการความรู้</p>		<p>กลยุทธ์</p> <p>ก๑.๑ พัฒนาศักยภาพที่เลี้ยง</p> <p>ก๑.๒ พัฒนาศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๑.๓ พัฒนากลไกที่เลี้ยงที่มาจากมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน</p> <p>ก๑.๔ ส่งเสริมความสัมพันธ์ของสภาเด็กและเยาวชน และกลไกที่เลี้ยง</p> <p>ก๒.๑ ส่งเสริมสำนึกพลเมืองสร้างสรรค์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๒.๒ พัฒนาช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๒.๓ ประชาสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๒.๔ การสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ก๓.๑ ขยายพื้นที่สมัชชาเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๓.๒ สานพลังภาคีเครือข่ายผลักดันนโยบายสาธารณะ</p> <p>ก๓.๓ สื่อสารสาธารณะ</p> <p>ก๔.๑ พัฒนาระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๔.๒ พัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุล</p> <p>ก๔.๓ พัฒนากลไกติดตามประเมินผล</p> <p>ก๔.๔ แสวงหาแหล่งทุนขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๔.๕ จัดตั้งองค์กร/ หน่วยงานอิสระ เช่น สมาคมมูลนิธิ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อสนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน</p> <p>ก๕.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูล และคลังความรู้</p> <p>ก๕.๒ การจัดการความรู้ และการถอดบทเรียน</p> <p>ก๕.๓ สนับสนุนการศึกษา/การวิจัย</p>		<p>ตัวชี้วัด</p> <p>จำนวน ๗ ตัวชี้วัด</p> <p>จำนวน ๘ ตัวชี้วัด</p> <p>จำนวน ๑๑ ตัวชี้วัด</p> <p>จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด</p> <p>จำนวน ๔ ตัวชี้วัด</p>	

¹² มีบทบาทเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย หมายถึง เด็กเยาวชนได้แสดงบทบาทเชิงนโยบายสาธารณะ และความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน มีผลต่อการตัดสินใจในนโยบายนั้น ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน และกลไกสนับสนุน (Capacity Building and Supporting Unit)							
เป้าหมาย	<p>๑. พี่เลี้ยง มีทัศนคติ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ภายใต้แนวคิดเด็กนำผู้ใหญ่หนุน อาทิ การทำงานกับเด็กและเยาวชน การสร้างเครือข่าย การให้คำปรึกษา การติดตาม ประเมินผล การจัดการเอกสารและการเงิน เป็นต้น</p> <p>๒. สภาเด็กและเยาวชนมีทัศนคติ ความรู้ และทักษะที่จำเป็น ประกอบด้วย</p> <p>๒.๑ สมรรถนะส่วนบุคคล อาทิ ความเป็นผู้นำ จิตอาสา มนุษยสัมพันธ์ การคิดสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรม การเก็บและรวบรวมข้อมูล เป็นต้น</p> <p>๒.๒ ศักยภาพองค์กร อาทิ การบริหารจัดการองค์กรแนวราบ หลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถกแถลง การบริหารความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย การสื่อสารสาธารณะ การติดตามประเมินผล การจัดการความรู้ การถอดบทเรียน การผลักดันนโยบายสาธารณะ การจัดทำโครงการสร้างสรรค์สังคม/ นวัตกรรม เป็นต้น</p> <p>๓. มีกลไกพี่เลี้ยงสภาเด็กและเยาวชนที่มาจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน/องค์กรหลายภาคส่วนตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับโลก</p> <p>๔. สภาเด็กและเยาวชน และกลไกพี่เลี้ยง มีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>						
ตอบสนองเป้าประสงค์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
				●		●	●

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก ๑.๑ พัฒนา ศักยภาพกลไกพี่เลี้ยง	๑.๑.๑ ร้อยละของพี่เลี้ยงระดับตำบล/เทศบาล/เขต ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ (สะสม)	-	-	๑	๒	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - กรุงเทพมหานคร
	๑.๑.๒ ร้อยละของพี่เลี้ยงระดับจังหวัด/กรุงเทพฯ ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ (สะสม)	๘๐	๘๐	๘๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน	- องค์กรพัฒนาเอกชนด้านเด็กและเยาวชน - หน่วยงานที่ชำนาญด้านการฝึกอบรม - กรุงเทพมหานคร
ก ๑.๒ พัฒนา ศักยภาพแกนนำสภาเด็กและเยาวชน	๑.๒.๑ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาล/เขต ที่แกนนำได้รับการพัฒนาศักยภาพ (สะสม)	-	-	๑	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	- บ้านพักเด็กและครอบครัว	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สถาบันการศึกษาในพื้นที่ - องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	๑.๒.๒ ร้อยละของ สภาเด็กและเยาวชน ระดับจังหวัด/ กรุงเทพ ที่แกนนำ ได้รับการพัฒนา ศักยภาพ	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว	- สถาบันการศึกษาใน พื้นที่ - องค์กรพัฒนาเอกชนที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่ - สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัด
ก๑.๓ พัฒนากลไก ที่เลี้ยงที่มาจาก การมีส่วนร่วมของ หลายภาคส่วน	๑.๓.๑ ร้อยละของสภา เด็กและเยาวชน ที่มี กลไกที่เลี้ยงระดับ จังหวัด/กรุงเทพที่ มาจากหลายภาคส่วน	-	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	๕๐	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	- กรมกิจการเด็กและ เยาวชน
ก๑.๔ ส่งเสริม ความสัมพันธ์ของ สภาเด็กและ เยาวชน และกลไก ที่เลี้ยง	๑.๔.๑ ร้อยละของ สภาเด็กและเยาวชน ระดับตำบล/ เทศบาล/เขต ที่มีการ ประชุมและ ปรึกษาหารือกับ	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น - สภาเด็กและเยาวชน ตำบล/เทศบาล/ เขต	- บ้านพักเด็กและครอบครัว

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ		
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	
	กลไกที่เลี้ยงมากกว่า ๑ ครั้ง/เดือน													
	๑๔๑ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด/กรุงเทพฯ ฯ ที่มีการประชุมและปรึกษาหารือกับกลไกที่เลี้ยงมากกว่า ๑ ครั้ง/เดือน	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- บ้านพักเด็ก และครอบครัว - สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน	

ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาศักยภาพต้องให้ความสำคัญกับทัศนคติและความสัมพันธ์ของกลไกที่เลี้ยงและสภาเด็กและเยาวชนที่มีต่อกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสานพลังสภาเด็กและเยาวชน กับภาคีเครือข่าย (Synergy)							
เป้าหมาย	๑. เด็กและเยาวชนแกนนำในพื้นที่ได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกพลเมือง มีการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ หรือ กิจกรรมจิตอาสาในพื้นที่ ๒. สภาเด็กและเยาวชนมีช่องทางการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่เป็นทางการ ๓. สภาเด็กและเยาวชนมีพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการ และการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด ๔. สภาเด็กและเยาวชนเป็นที่รู้จักของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ และได้รับการยอมรับจากองค์กร/ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเยาวชน ๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานคร บรรจุแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมหรือการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนในแผนการดำเนินงานและแผนงบประมาณประจำปี						
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
ตอบสนองเป้าประสงค์ที่		●		●	●		

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก ๒.๑ ส่งเสริมสำนึกพลเมืองสร้างสรรค์ใน	๒.๑.๑ จำนวนโครงการของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/	๑๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๕๐	๓๐๐	๓๕๐	๔๐๐	๔๕๐	๕๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนตำบล/เทศบาล	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน		
กลุ่มเด็กและเยาวชน	เทศบาลที่มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา/กิจกรรมสร้างสรรค์ (สะสม)														- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง
ก๒๒พัฒนาช่องทางสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน	๒๒.๑ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาลที่มีการประชุมอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี	-	๙๐	๙๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนตำบล/เทศบาล	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด	
	๒๒.๒ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ/เขตที่มีการประชุมอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี	-	๙๐	๙๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ	- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร	

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน		
															- บ้านพักเด็ก และครอบครัว
	๒.๒.๓ ร้อยละของ สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด/กรุงเทพฯ ที่มีการประชุมอย่างน้อย ๔ ครั้ง/ปี	-	๙๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร	- บ้านพักเด็ก และครอบครัว	
	๒.๒.๔ จำนวนผู้ใช้บริการ (User) ในช่องทาง การสื่อสารออนไลน์ ของสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ (สะสม)	๕๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน		
ก๒๓ ประชาสัมพันธ์	๒.๓.๑ จำนวนสื่อเพื่อการ	๑	๒	๒	๒	๒	๓	๓	๓	๓	๓	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน	- สภาเด็กและเยาวชน		

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน		
สภาเด็กและเยาวชน	ประชาสัมพันธ์ สภาเด็กและ เยาวชนต่อไป														- องค์กรพัฒนา เอกชนด้านเด็ก และเยาวชน
	๒.๓.๒ ร้อยละของ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องที่รู้จัก สภาเด็กและ เยาวชน	๓๐	๓๐	๔๐	๔๐	๕๐	๕๐	๖๐	๖๐	๗๐	๗๐	- กรมกิจการเด็ก และเยาวชน - สภาเด็กและ เยาวชนแห่ง ประเทศไทย	- คณะกรรมการ การส่งเสริมการ พัฒนาเด็กและ เยาวชนแห่งชาติ		
ก๒.๔ การสร้าง ความร่วมมือกับ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๒.๔.๑ ร้อยละของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและ กรุงเทพมหานครที่ กำหนดให้การ พัฒนาหรือ ส่งเสริมสภาเด็ก และเยาวชน บรรจุ อยู่ในแผนงานและ	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - บ้านพักเด็กและ ครอบครัว	- กรมกิจการเด็ก และเยาวชน		

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ		
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	
	แผนงบประมาณประจำปี													

ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาช่องทางการสื่อสาร เพื่อปรึกษาหารือของสภาเด็กและเยาวชน ทั้งในรูปแบบพื้นที่ทางกายภาพ อาทิ การประชุม และพื้นที่การสื่อสารออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิ โซเชียลเน็ตเวิร์ค
๒. การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทุกคนรู้จัก เห็นความสำคัญ เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการคัดเลือกผู้แทน และร่วมกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชน
๓. การส่งเสริมให้สภาเด็กและเยาวชนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกพลเมืองด้วยแนวคิดเด็กนำผู้ใหญ่หนุน
๔. การส่งเสริมให้องค์กรภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานครมีบทบาทในการสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลักดันข้อเสนอและพิทักษ์สิทธิเชิงนโยบาย (Policy Advocacy)							
เป้าหมาย	๑. สภาเด็กและเยาวชนมีพื้นที่และโอกาสในการนำเสนอ ผลักดันและตรวจสอบนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ๒. สภาเด็กและเยาวชนสามารถผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติ ๓. สภาเด็กและเยาวชนได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ ในฐานะสมาชิก คณะทำงาน คณะกรรมการ กรรมการ ฯลฯ ในฐานะผู้แทนเด็กและเยาวชน ๔. สภาเด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนโยบายสาธารณะ สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงนโยบายอย่างมีความหมาย โดยมีผลงานวิชาการ ข้อมูล มีหลักการและเหตุผลประกอบ ๕. เด็กเยาวชนทุกกลุ่ม ทั้งในระบบการศึกษาภาคปกติ การศึกษาภาคพิเศษ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มชายขอบ สามารถเข้าถึงสมัชชาเด็กและเยาวชน						
ตอบสนองเป้าประสงค์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
				●	●	●	

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก ๓.๑ ขยายพื้นที่สมัชชาเด็กและเยาวชน	๓.๑.๑ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาลที่มีการจัดสมัชชาเด็กเยาวชนระดับตำบล	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- สภาเด็กและเยาวชนตำบล/เทศบาล - บ้านพักเด็กและครอบครัว	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	๓.๑.๒ ร้อยละของ สภาเด็กและเยาวชน ระดับอำเภอ/เขต ที่มี การจัดสมัชชาเด็ก เยาวชนระดับอำเภอ	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- สภาเด็กและเยาวชน อำเภอ - สภาเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร - บ้านพักเด็กและ ครอบครัว	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - กรุงเทพมหานคร
	๓.๑.๓ ร้อยละของ สมัชชาเด็กและ เยาวชนระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ที่มีเด็กเยาวชนกลุ่ม เฉพาะเข้าร่วม	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- สภาเด็กและเยาวชน จังหวัด - สภาเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - สำนักงานพัฒนา สังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ จังหวัด - กรุงเทพมหานคร
	๓.๑.๔ ร้อยละของสภา เด็กและเยาวชนระดับ จังหวัดที่มีการใช้สื่อ ออนไลน์ในการระดม ความคิดเห็นของเด็ก เยาวชนในพื้นที่	-	๑๐	๒๐	๓๐	๕๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชน จังหวัด - สภาเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - สภาเด็กและเยาวชน แห่งประเทศไทย

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	๓.๑.๕ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ที่มีสัดส่วนของเด็กเยาวชนกลุ่มเฉพาะ กลุ่มชายขอบ กลุ่มผู้พิการ ฯลฯ เป็นคณะกรรมการ	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร - บ้านพักเด็กและครอบครัว	- บ้านพักเด็กและครอบครัว - กรุงเทพมหานคร
ก ๓.๒ สานพลังภาคี เครือข่ายผลิตภัณฑ์นโยบายสาธารณะ	๓.๒.๑ จำนวนภาคีเครือข่ายร่วมผลักดันนโยบายสาธารณะร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	-	๓	๕	๕	๕	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน - คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
	๓.๒.๒ จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับที่ภาครัฐรับเป็นนโยบาย, บรรจุเข้าแผนงาน (สะสม)	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพฯ - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	- บ้านพักเด็กและครอบครัว

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	๓.๒.๓ จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาเด็กและเยาวชนระดับประเทศที่ภาครัฐรับเป็นนโยบาย (สะสม)	-	๑	๑	๒	๒	๓	๓	๔	๔	๕	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย - กรมกิจการเด็กและเยาวชน	- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
	๓.๒.๔ จำนวนคณะกรรมการ คณะทำงานที่แต่งตั้งให้ผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล เป็นสมาชิก (สะสม)	๕	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	- บ้านพักเด็กและครอบครัว - สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
	๓.๒.๕ จำนวนคณะกรรมการ คณะทำงานที่แต่งตั้งให้ผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนในระดับประเทศ เป็นสมาชิก (สะสม)	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย
ก ๓.๓ สื่อสาร สาธารณะ	๓.๓.๑ จำนวนสื่อกระแสหลักที่ร่วมนำเสนอ	๒	๓	๔	๕	๖	๖	๗	๗	๘	๘	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ		
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	
	ข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาเด็กและเยาวชน													<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ - สื่อมวลชน

ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การขยายสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนสู่ระดับตำบล ถือเป็นโอกาสและเครื่องมือสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถกแถลงให้แก่เด็กและเยาวชนในทุกระดับ
๒. การส่งเสริมให้สภาเด็กและเยาวชนมีบทบาทเชิงนโยบายอย่างมีความหมายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เป็นการสะท้อนคุณค่าและศักยภาพในเชิงนโยบายของสภาเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้าง และพัฒนากลไกจัดการตนเอง เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล (Self-management Organization)							
เป้าหมาย	๑. สภาเด็กและเยาวชนมาจากกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีสัดส่วนของเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มในระบบการศึกษาภาคปกติ กลุ่มในระบบการศึกษาพิเศษ กลุ่มนอกระบบการศึกษา กลุ่มผู้พิการ กลุ่มชายขอบ ฯลฯ ตามแต่บริบทของพื้นที่ ๒. สภาเด็กและเยาวชนมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ๓. สภาเด็กและเยาวชนมีระบบและกลไกตรวจสอบถ่วงดุล ๔. สภาเด็กและเยาวชนมีกองทุนเพื่อใช้ในการหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน ๕. องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และกรุงเทพมหานคร กำหนดให้การพัฒนาหรือการส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนอยู่ในแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปี						
ตอบสนองเป้าประสงค์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
	●	●		●			

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก ๔.๑ พัฒนาระบบการคัดเลือกผู้แทนเด็ก	๔.๑.๑ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล/เทศบาลที่มาจากการเลือกตั้ง	-	-	๒๐	-	๕๐	-	๗๕	-	๑๐๐	-	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- บ้านพักเด็กและครอบครัว

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
และเยาวชนที่มาจาก การเลือกตั้ง	๔.๑.๒ ร้อยละของสภา เด็กและเยาวชนเขต ในกรุงเทพมหานคร ที่มาจากการเลือกตั้ง	-	-	๒๐	-	๕๐	-	๗๕	-	๑๐๐	-	- กรุงเทพมหานคร	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - กรมกิจการเด็กและ เยาวชน
	๔.๑.๓ ร้อยละของสภา เด็กและเยาวชนระดับ จ ั ง ห ั ว ี ด แ ล ะ กรุงเทพมหานคร ที่มา จากเลือกตั้ง	-	-	๒๐	-	๕๐	-	๗๕	-	๑๐๐	-	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - กรุงเทพมหานคร	- สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์จังหวัด - กรมกิจการเด็กและ เยาวชน
ก ๔.๒ พัฒนากลไก ตรวจสอบและ ถ่วงดุลอำนาจ บริหาร	๔.๒.๑ ร้อยละของจำนวน สภาเด็กและเยาวชน ระดับจังหวัด (รวมถึง กรุงเทพมหานคร)ที่มีการ ตั้งกลไกตรวจสอบและ ถ่วงดุล	-	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	- สภาเด็กและ เยาวชนจังหวัด - สภาเด็กและ เยาวชน กรุงเทพมหานคร	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - สภาเด็กและเยาวชน แห่งประเทศไทย - กรุงเทพมหานคร
	๔.๒.๒ มีกลไกตรวจสอบ ถ่วงดุลระดับประเทศ	-	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	- สภาเด็กและ เยาวชนแห่ง ประเทศไทย	- กรมกิจการเด็กและ เยาวชน

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก ๔.๓ พัฒนากลไกติดตามประเมินผล	๔.๓.๑ ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) ที่มีรายงานผลการดำเนินงานประจำปี	-	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด - บ้านพักเด็กและครอบครัว	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย
	๔.๓.๒ มีรายงานติดตามประเมินผลการดำเนินงานประจำปีของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	-	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน
ก ๔.๔ แสวงหาแหล่งทุนขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชน	๔.๔.๑ จำนวนโครงการของสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/องค์กรภายนอก(สะสม)	-	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๕๐๐	๖๐๐	๗๐๐	๘๐๐	๙๐๐	๑,๐๐๐	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย - กรมกิจการเด็กและเยาวชน	- บ้านพักเด็กและครอบครัว - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	๔๔๒ ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (และกรุงเทพมหานคร) ที่กำหนดให้มีการพัฒนาหรือส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชน บรรจุอยู่ในแผนงานและแผนงบประมาณประจำปี	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - บ้านพักเด็กและครอบครัว	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน
ก๔๕ จัดตั้งองค์กร/หน่วยงานอิสระเช่นสมาคม มูลนิธิ องค์กรไม่แสวงผลกำไร ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน	๔.๕.๑ มีองค์กร/หน่วยงานอิสระสนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน	-	-	-	-	-	มี	มี	มี	มี	มี	- สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน - คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ - องค์กรพัฒนาเอกชนด้านเด็กและเยาวชน

ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนากระบวนการคัดเลือกให้ได้ผู้แทนเด็กและเยาวชนที่แท้จริงเข้ามาดำรงตำแหน่งสภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับ
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการทำงานของสภาเด็กและเยาวชนด้วยกลไกตรวจสอบถ่วงดุล และกลไกติดตามประเมินผล
๓. การพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนสู่องค์กรจัดการตนเอง โดยมีกลไกหนุนเสริมที่เป็นอิสระ มีความคล่องตัว
๔. การผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานคร บรรลุการส่งเสริมและพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนไว้ในแผนการดำเนินงานและแผนงบประมาณประจำปี

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการความรู้ (Database and Knowledge Management)							
เป้าหมาย	๑. มีฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน กลุ่ม องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. มีฐานข้อมูลสถานการณ์ด้านเด็กเยาวชน และงานศึกษา/วิจัย ที่เกี่ยวข้อง ๓. มีชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน						
ตอบสนองเป้าประสงค์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
			●	●			

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ	
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก ๕.๑ จัดทำระบบ ฐานข้อมูลและคลัง ความรู้	๕.๑.๑ มีชุดความรู้ ด้านการส่งเสริมและ พัฒนาสภาเด็กและ เยาวชน	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	- สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	- กรมกิจการเด็กและ เยาวชน - องค์กรพัฒนาเอกชน ด้านเด็กและเยาวชน
	๕.๑.๒ ร้อยละของสภา เด็กและเยาวชนระดับ จังหวัดและกรุงเทพฯ ที่มีทำเนียบกลุ่มเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ องค์กร/ หน่วยงาน	-	๑๐	๒๐	๔๐	๘๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชน จังหวัด - สภาเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (รายปี)										หน่วยงานรับผิดชอบ		
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	
	กลุ่มอิสระ ที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่													
ก ๕.๒ การจัดการ ความรู้ และการ ถอดบทเรียน	๕.๒.๑ จำนวนเอกสาร ชุดความรู้จากการ ดำเนินงานของสภา เด็กและเยาวชนทุก ระดับ (สะสม)	๑	๒๐	๓๐	๔๐	๑๕	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	- สภาเด็กและเยาวชน แห่งประเทศไทย	- บ้านพักเด็กและ ครอบครัว - สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	
ก ๕.๓ สนับสนุน การศึกษาวิจัย	๕.๓.๑ จำนวนเรื่อง การศึกษาวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับสภาเด็ก และเยาวชน (สะสม)	๑	๕	๓๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	๔๕	- สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	- กรมกิจการเด็กและ เยาวชน	

ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การจัดทำฐานข้อมูลองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับจังหวัดและประเทศ เพื่อใช้ในการเชื่อมประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน
๒. การส่งเสริมให้สภาเด็กและเยาวชนสามารถดำเนินงาน และพัฒนาองค์กรด้วยข้อมูลและองค์ความรู้

บทที่ ๕

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางให้ประสบความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ดังกล่าว กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสภาเด็กและเยาวชน ต้องร่วมกันดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. สื่อสารยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัด กรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์อย่างถูกต้อง โดยเผยแพร่ทั้งในรูปแบบเอกสารยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ หรือ เอกสารสรุป ผ่านสื่อเอกสาร/ สื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนจัดเวทีการประชุม/ สัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

๒. จัดทำกรอบนโยบายการดำเนินงาน และมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องนำแผนยุทธศาสตร์ไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานประจำปี ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับ ให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางที่กำหนดอย่างมีส่วนร่วม

๓. พัฒนากลไกการบริหารแผนยุทธศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในระดับพื้นที่ หน่วยงานภาคียุทธศาสตร์ สภาเด็กและเยาวชน ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผล ทบทวนทิศทาง กำหนดกลยุทธ์ ตลอดจนมาตรการหนุนเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ให้แก่หน่วยปฏิบัติในระดับต่าง ๆ

๔. พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารและฐานข้อมูลเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้หน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้งานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนับเป็นอีกช่องทางสำคัญในการติดตามประเมินผล และให้เกิดการสื่อสารสองทางระหว่างผู้บริหารยุทธศาสตร์และผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่

๕. ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และพัฒนาบทบาทของภาคียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติจริงในทุกระดับ ประกอบด้วย

๕.๑ กรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานหลักในการประสานชี้แจง สาระสำคัญและตัวชี้วัดของแผนยุทธศาสตร์ ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจ และให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับปฏิบัติ ตลอดจนภาคี

ยุทธศาสตร์ในการร่วมดำเนินการ ทั้งนี้กรมกิจการเด็กและเยาวชนต้องจัดทำกรอบและเครื่องมือการประเมินผล รวมถึงจัดทำคู่มือการแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการดำเนินงานรายปีของหน่วยงานปฏิบัติในระดับพื้นที่

- ๕.๒ บ้านพักเด็กและครอบครัวหรือหน่วยงานอื่นในสังกัด ที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติในระดับพื้นที่ ต้องแสวงหาและพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพียงพอในการทำงานด้านการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนภายใต้แนวคิดเด็กนำผู้ใหญ่หนุน กล่าวคือ ทำหน้าที่ในการหนุนเสริม ให้คำปรึกษา ชักจูง ชี้นำ การพัฒนา และดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ โดยไม่ใช้แนวคิดในลักษณะครอบงำเพื่อให้บรรลุผลตามตัวชี้วัด แต่ไม่เกิดการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนที่แท้จริง
- ๕.๓ สภาเด็กและเยาวชน ต้องพัฒนาศักยภาพตนเอง และสร้างเสริมภาพลักษณ์องค์กรให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ด้วยการดำเนินงานบนฐานความรู้และวิชาการ พยายามยกระดับการดำเนินงานในลักษณะกิจกรรมสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย สร้างเครือข่ายให้เด็กและเยาวชนทุกพื้นที่ ทุกกลุ่ม ทุกระดับ ให้รู้จัก เข้าใจ เห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือก ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสภาเด็กและเยาวชน
- ๕.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนในการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับตำบล เพราะเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดและมีความเข้าใจบริบทของพื้นที่ที่สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลตั้งอยู่ ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมุ่งมั่นให้สภาเด็กได้เรียนรู้หลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และถกเถียง โดยพึงระมัดระวังมิให้สภาเด็กและเยาวชนเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในพื้นที่
- ๕.๕ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรอิสระ มูลนิธิ สมาคม และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีส่วนในการสนับสนุนการดำเนินงานและให้คำแนะนำในการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน

ตามแผนยุทธศาสตร์ ทั้งยังมีส่วนในการติดตามประเมินผล ทบทวน และปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์

๕.๖ สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัยและพัฒนา มีส่วนในการศึกษาวิจัย เพื่อยกระดับการทำงานของสภาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ทำหน้าที่ พัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ หน่วยงานปฏิบัติในระดับพื้นที่และสภาเด็กและเยาวชนในระดับต่าง ๆ ให้มีศักยภาพที่พึงประสงค์ตามแผนยุทธศาสตร์

๖. พัฒนารอบและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลในระหว่างปีที่ดำเนินการ ทั้งนี้กรอบและเครื่องมือในการประเมินผล ควรมุ่งเน้นการประเมินผลอย่างเสริมพลัง โดยเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และพัฒนาการของสภาเด็กและเยาวชน ในทิศทางที่พึงประสงค์ มากกว่าความสำเร็จเชิงปริมาณ

๗. ประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ควรแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังต่อไปนี้

๗.๑ ประเมินผลประจำปี โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละระดับ จัดทำ รายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามกรอบเครื่องมือ การประเมินผลที่กำหนดขึ้นในข้อ ๖.

๗.๒ ประเมินผลในช่วงครึ่งแรกของแผนยุทธศาสตร์ (ปีที่ ๑ – ๕) โดยประสาน กับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง หน่วยงานภาคียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับและสภาเด็กและเยาวชน เพื่อประเมินผลภาพรวมของการ พัฒนางานตามแผนยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และนำผล การประเมินมาใช้ในการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ และปรับปรุงในช่วงครึ่ง หลังของแผนยุทธศาสตร์ (ปีที่ ๖ – ๑๐)

๗.๓ ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนยุทธศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อทบทวนบทเรียนการพัฒนาสภาเด็กและเยาวชน ตามแผนยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งประเมินสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นปัจจัยนำเข้าในการกำหนดทิศทางนโยบายและแผน ยุทธศาสตร์ฉบับต่อไป

คณะผู้จัดทำและผู้ให้ข้อมูล

คณะผู้จัดทำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชานนท์ โกมลมาลย์

นายพีธากร ศรีบุตรวงศ์

นายโชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง

นางสาวพรนิภา เดชแพ

ผู้สนับสนุนการดำเนินงาน

นางสาวนดา แวญโซ๊ะ

นางสาวธัญพัชร ธรรมโชติศิริกุล

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล

รศ.ดร. โกวิทช์ พวงงาม

นายเกื้อ แก้วเกต

นางณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร

นางเทพวัลย์ ภรณวลัย

อ.ดร.ลินดา เยห์

นางศรีศักดิ์ ไทยอารี

คณะผู้จัดทำและผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

กลุ่มผู้ทำงานด้านเด็กและเยาวชนที่ให้ข้อมูล (ต่อ)

นางสาวกษมา สัตยาหุรัักษ์

นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล

อ. ชล บุนนาค

นางสาวณัฐยา บุญภักดี

นางสาวดวงรัักษ์ เลิศมั่งมี

นางสาวนวพร สุนันท์ลิگانนท์

อ.ศุภชัย ไตรไทยธีระ

นายศุภวิชช์ สงวนคัมธรณ์

นายอรุณฉัตร คุรุวาณิชย์

นายอาทิตย์พงษ์ สุทธิรักษ์

กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ให้ข้อมูล

นางสาวกัญญาชญา กอทอง

นางสาวกอเตย แก้วนิล

นางเกียรติคุณ วัังคะฮาด

นางสาวฉัฐรส จิตรโอฬาร

นายฉัตรชัย แว่นตา

นางสาวณิชารีย์ เสนะวัต

นายธวัชชัย พลามิตร

คณะผู้จัดทำและผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ให้ข้อมูล (ต่อ)

นายนพรัตน์ หมิ่นหนาด

นายเบญจพล อัครอารีย์

นายปณิธาน ศรีสร้อย

นายปุณณพัทธ์ อรุณิษฐ์ตระกูล

นายพงษ์นรินทร์ นนท์กำ

นายวิชยุตม์ คนเรียน

นางสาวศศิธร ศักดิ์เทวินทร์

นางสาวสุดารัตน์ ถาวร

นางสาวสุภาพิชญ์ ไชยดิษฐ์

นายสัตยพงศ์ วชิรโชติเศวตกุล

นายสมภาพ ทุมวงศ์

นางสาวอัสมา หลีเยาว์

นางสาวอินทอร ทองแดง